

Pelastus ja maailmanvaltakunta
/ Kohde ja eettinen tehtävä/

Koska en ole osallistunut edellisiin keskusteluihin enkä ole ollut läsnä kyseistä teemaa laadittaessa ja kehitettäessä, näen välttämättömäksi sanoa tässä muutama sana siitä, miten olen ymmärtänyt tämän teeman ja oman tehtäväni sen yhteydessä.

Itse kysymyksen asettelu, "pelastus ja maailmanvaltakunta", ymmärtääkseni osoittaa tehtävän, pyrkiä selvittämään, missä määrin "pelastus" (toisin sanoen "pelastuksen" välttämättömyys ja mahdollisuus) leviää ei pelkästään ihmisten "pelastuksen alalle" (pelastuksen prosessiin), niinkuin yksittäisiin henkilöihin ("henkilökohtainen pelastus"), mutta myös ihmisiin, niinkuin jäseniin ja yhteisen järjestyneen elintoiminnan osanottajiin "tämän valtakunnan maailman" toisin sanoen yhteiskunnan, valtion, erinäisten sosiaalisen ja poliittisten järjestelmien, rakennelmien, muodostumien, ovatko ne "pelastuksen prosessin" vaikutuksen alaisia, mitä niiden elementeissä ja niiden tehtäviin, niiden historiaan kehitykseen ja niiden ihanteisiin ja kohteisiin voi olla, tai ~~katteelliseksi~~ tosiasiaa on "pelastuksen" vaikutuksen objektina ja muuntautumisena ja onko sillä keskinäistä yhteyttä, riippuvaisuutta ja ~~myös~~ yhteistoimintaa "yhteisen pelastuksen prosessin" ja "henkilökohtaisen pelastuksen prosessin" välillä ja päinvastoin. Näin minä ymmärsin ko teeman ja tässä suunnassa yritän kehittää sitä.

I. Pelastus ja maailmanvaltakunta Uudessa Testamentissa.

Jotta voitaisiin oikein ymmärtää aihe, ensimmäiseksi täytyy selvittää, vaikkapa lyhyesti, "pelastus" ja "maailman valtakunnan" termien merkitys keskinäinen suhde, miten ne voidaan ymmärtää Pyhien Kirjoitusten tiedoista.

A. "Pelastus" käytetään Jumalan Sanassa eri yhteyksissä ja eri merkityksissä. Vanhassa Testamentissa se, riippuen lauseyhteydestä merkitsee "vapautusta", "apua", "hyvyyttä", "hyvinvointia", "pelastusta", jopa "voittoa vihollisista". Ja "pelastus" määrätyissä ja siihen viittaavissa merkityksissä lähtee ihmisistä ja Jumalasta ja sillä on paikka historiassa.

Verrattain vähemmän kohtia, jotka viittaavat "pelastuksen" ontologiseen tai soteriologiseen merkitykseen,

Tässä merkityksessä puhutaan yleisesti "ikuisesta"pelastuksesta..."Israelin pelastaa Herra iankaikkisella pelastuksella" (Jes.45,17). "...minun autuuteni pysyy iankaikkisesti, ja minun vanhurskauteni ei kukistu" (Jes.51,6). "Kuinka suloiset ovat vuorilla ilosanoman tuojan jalat....joka julistaa pelastusta" (Jes.52,7). "...Ja kaikki maan ääret saavat nähdä meidän Jumalamme autuuden" (Jes.52,10). "...Sillä minun autuuteni on lähellä ja minun vanhurskauteni ilmestyy" (Jes.56,1). "Kääntykää minun tyköni ja antakaa pelastaa itsenne, te maan ääret kaikki, sillä minä olen Jumala, eikä toista ole" (Jes.45,22). "...minä panen sinut pakanain valkeudeksi, että minulta tulisi pelastus maan ääriin asti" (Jes.49,6).

Uudessa Testamentissa "pelastus" merkitsee joskus "elämän pelastusta" "pelastusta kuolemalta, vapautumista", "kuoleman vaarasta" jopa "sairaitten paranemista" (vrt. ApTeot 27,20,27,31;27,34;Mat.14.14,30;Mark.15,13;Luuk. 23,39; Mark.15,31;Mat.27,49;Hebr.5,7;Ap! Teot 27,43;28,1-4;Joh.12,27;Ap. Teot 4,9-10;14,9;Jaak.5,15).

Kuitenkin enimmäkseen "pelastus" ja "pelastautua" omaavat teologisen merkityksen "Pelastus" niin kuin substantiivit, joka Matteuksen ja Markuksen Evankeliumeista täysin puuttuu;Luukkaan Evankeliumissa (1,69;1,77;2,30;19,9) ja Johanneksen Evankeliumissa (4,22) ja Apostolien Teoissa (4,11;13,26;28,28) sillä on soteriologinen merkitys. Johanneksen ja Jaakobin lähetykskirjeissä ei sitä samoin ole.

IPietarin kirjeessä pelastuksella on eskatologinen merkitys:"...uskon kautta varjellutte pelastukseen, joka on valmis ilmoitettavaksi viimeisenä aikana...Sitä pelastusta ovat etsineet ja tutkineet profeetat, jotka ovat ennustaneet teidän osaksenne tulevasta armosta...mikä nyt on teille julistettu niiden kautta jotka taivaasta lähetetyssä Pyhässä Hengessä ovat teille evankeliumia julistaneet, ja siihen enkelitkin halajavat katsantaa" (I Piet. 1,5;1,10;1,12).

Apostoli Paavalilla ja Ilmestyskirjassa on "pelastuksella" monissa kohdin selvästi ilmennetty ontologinen merkitys.

"Jumala alusta alkaen valitsi teidät pelastukseensa ennen kuin maailma oli uskossa totuuteen" (2 Tessa.2,13).

"Että hekin saavuttaisivat pelastuksen, joka on Kristuksessa Jeesuksessa ynnä iankaikkisen kirkkauden" (2 Tim.2,10).

"tuli hän iankaikkisen autuuden aikaansaajaksi kaikille, jotka ovat hänelle kuuliaiset" (Hebr.5,9).

"ja he huusivat suurella äänellä sanoen: pelastus tulee meidän Jumalaltamme joka valtaistuimella istuu ja Karitsalta" (Joh. Ilm.7,10).

"Suuren Hänen taivaassa sanovan: Nyt on tullut pelastus ja voima ja meidän Jumalamme valtakunta ja hänen Voideltunsa valta.." (Joh. Ilm.12,10).

"Pelastus ja kunnia ja voima on Jumalan, meidän Jumalamme" (Joh. Ilm.19,1).

Tässä kohtaa "pelastus" on Ilmestyksen mukaan merkitsee ikuisia kunniaa ja Jumalan Valtakunnan voimaa Jeesuksessa Kristuksessa ja on Jumalan toiminta ihmisiä ja maailmaa kohti.

Tällaisen Jumalallisen toiminnan merkitys on "pelastuksella" monissa muissakin analogisissa teksteissä.

"että maailma hänen kauttansa pelastuisi" (Joh.3,17).

"en ole tullut maailmaa tuomitsemaan, vaan pelastamaan maailman" (Joh.12,47).

"joka tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden. Sillä yksi on Jumala, yksi myös välimies Jumalan ja ihmisten välillä ihminen Kristus Jeesus" (1 Tim.2,4-5).

"joka on meidät pelastanut...ei meidän tekojemme mukaan, vaan oman aivoitukseensa ja armonsa mukaan, joka on meille annettu Kristuksessa Jeesuksessa ennen ikuisia aikoja" (2 Tim.I,9).

"näin teille runsain määrin tarjotaan pääsy meidän Herramme ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen iankaikkiseen valtakuntaan" (2 Piet.1,11).

Nämä ja näihin verrattavat Pyhien Kirjoitusten kohdat todistavat "pelastuksen" objektiivis-ontologisen luonteen, niinkuin Jumalan pelastus ja pelastavan toiminnan ikuisena ja kaitselmuksellisena ilmenemisenä ihmisiä ja maailmaa kohti. Tällä toiminnalla on iankaikkinen perusta ja se ilmenee maailmassa aikojen täyttymysten prosesseissa, Jumalallisen Talo rakennuksen kehityksessä, niinkuin alku ja loppu niinkuin annettu ja annettava. Ja vain Jumalan pelastavan toiminnan perusteella, jolla on ontologinen alku

ja perusta, ja joka kaitseminen-historiallisessa ilmentymisessään meidän pelastuksemme talonrakennus historiassa, tapahtuu ihmisten henkilökohtainen pelastus, heidän tämän "Jumalan pelastuksen" ja sen tulosten omaksuminen Jumalan Armon avulla synergismin prosessissa, tai heidän "pelastuksen" kieltainen omaksuminen ja hylkääminen heidän luonnon (henkilökohtaisen) vapauden perusteella.

(vrt. 2 Piet. 3,15; Room. 1,16; Room. 10,1; Room. 11,11; Room. 13,11; 2 Kor. 6,2; 7,10; Ef. 1,13; Ef. 6,17; Fil. 1,28; 2,12; I Tes. 5,8-9; 2 Tes. 2,10,13; 2 Tim. 2,10; Hebr. 1,14; 2,10; 5,9; 9,28; 10-39; samanlainen merkitys on monessa Uuden Testamentin kohdassa ilmaisussa "pelastaa" "pelastautua"- vrt. Mat. 1,21; 10,22; 18,11; 19,25; 24,22; Mark. 5,34; 16,16; Luuk. 8,12; 9,56; 13,23; Joh. 5,34; Ap. Teot. 2,47; 4,12; 10,6; 11,14; 15,1; 15,11; 16,30-31; Jaak. 1,21; 2,14; 4,12; 5,20; I Piet. 3,21; 4,18; Juud. 23; Room. 5,9-10; 8,24; 9,27; 10,9-10; 11,14; 11,26; I Kor. 1,18; 1,21; 3,15; 5,5; 7,16; 9,22; 10,33; 15,2; 2 Kor. 1,6; 2,15; Ef. 2,5; 2,8; I Tes. 2,16; I Tim. 1,15; 2,4; 4,16; 2 Tim. 1,9; Tiit. 3,5; Hebr. 5,7; 7,25; Ilm. 21,24).

Vaikka kaikki nämä UT kohdat, jotka puhuvat "pelastuksesta", riippuen kontekstista, ^{omavat} erilaisia vivahteita ja ymmärtämis käsitteitä, kokonaisuudessaan ilmaisevat jumalanilmentymisopin "pelastuksen" jumallallisesta lahjoittamisesta ja ihmisen "pelastuksen" vastaanottamisesta, Sen omaksumisesta Jumalan armon avulla synergismin prosessissa, ts. ainoassa jumalihmissynergismin prosessissa, yhdeltä puolelta jumalallisena lahjana ja toiselta ihmisten pyrkimyksenä sen vastaanottamiseen. Tämä suhde, jumalallisen alun ja ihmisten luomisponnistusten välillä tapahtuu Jumalan Armon avulla. Jumalan Armon lahjat, jumalihmisyyden synnergismin prosessin aikana antamat ja vastaanottamat muodostavatkin "pelastuksen".

Niin että "pelastus" on Jumalan ja ihmisen synnergismin perusta ja hedelmä ja sen lopullinen toteutuminen. Armo on sitä vastoin tie tämän toteutumiseen. Pelastus on perusta, hedelmä ja ^{koko} Jumallallisen talonrakennuksen lopullinen toteutuminen ihmisissä ja maailmassa, mutta armo on tie ja väline tämän pelastavaisen jumalihmis synnergismin prosessissa.

Tätä varten Herra perustikin Oman Kirkkonsa maanpäälle. Jumalan kirkko on kutsuttu julistamaan kaikille ihmisille pelastusta Kristuksessa Jeesuksessa ja johdattaa uskaan tulleet tähän pelastukseen ja ikuiseen elämään Jumalan Valtakunnassa. Muttei Kirkon armollinen lähetys leviä pelkästään ihmisiin, niinkuin erillisiin henkilöihin. Sen johdosta, että Kirkko toteuttaa omaa tehtäväänsä maailmassa olevien ihmisten pelastamiseksi, ja että kehityksen historian prosesissa ja ihmisten yhteiskunnallisten ja poliittisten järjestelmien muutoksien aikana se on astunut ja astuu tälläisiin tai selläisiin vuorovaikutuksiin "Tämän maailman Valtakunnan kanssa", Luonnollisesti jo sen (kirkon) olemassaolon alkuaikoina heräsi kysymys "pelastuksen" suhteesta näihin "tämän maailman valtakunnan" yhteiskunnallisiin organismeihin.

B. "Maailman valtakunta", maallinen valtakunta Uudessa Testamentissa käytetään historiallisessa merkityksessä "ihmisten maallinen valtakunta" (Mat. 12, 25; Mark. 3, 24; Luuk. 11, 17; Mat. 24, 7; jne.).

Teologisessa merkityksessähän "maailman Valtakunta" esittäytyy ikäänkuin vastakohtana, tai joka tapauksessa, alistettuna "Jumalan Valtakunnalle", (Mark. 4, 8; Luuk. 4, 5; Ilm. 14, 15). Tässä yhteydessä tässä vastakohtaisuudessa "Maailman Valtakunta" - "Jumalan Valtakunta", pahan voimalla "perkele tai saattana") on oma osansa, yrittäen joko vallata "Maailman Valtakunnan" tai luoda oma "valtakunta" maailmaan.

Tämä näkyy "kiusauksen" historiasta. "Taas perkele otti hänet kanssansa sangen korkealle vuorelle ja näytti hänelle kaikki maailman valtakunnat ja niiden loiston ja sanoi hänelle: "Tämän kaiken minä annan sinulle, jos lankeat maahan ja kumarrat minua". (Mat. 4, 8-9).

"Ja perkele vei hänet korkealle vuorelle ja näytti hänelle yhdessä tuokiossa kaikki maailman valtakunnat ja sanoi hänelle: Sinulle minä annan kaiken tämän valtapiirin ja sen loiston, sillä minun haltuuni se on annettu, ja minä annan sen kenelle tahdon. Jos sinä siis kumarrat minun eteeni, niin tämä kaikki on oleva sinun." (Luuk. 4, 5-7).

Herra puhuu myö saatanan "valtakunnasta" (Mat.12,26 "kuinka siis hänen valtakuntansa pysyy pystyssä":Luuk. 11,18 " kuinka hänen valtakuntansa pysyy pystyssä ").Vastaava merkitys on myös "ilместysnäyillä" Ilместyskirjassa 17,17 " ja antavat kuninkuutensa pedolle,kunnes Jumalan sanat täyttyvät" (ven.valtakunnan).

Johanneksen evankeliumin mukaan Herra puhuu "tämän maailman ruhtinaasta (12,31) "tämän maailman ruhtinas pitää heitettämän ulos";16,11 "ja tuomion koska tämän maailman ruhtinas on tuomittu"; 14,30 "sillä maailman ruhtinas tulee".

Apostoli Paavalilla sanotaan samassa merkityksessä "tämän maailman valtiasten,jotka kukistuvat" (1 Kor.2,6,8).

Lopullinen voitto kuuluu Kristukselle ja "tämän maailman valtakunta" tulee "Jumalan Valtakunnaksi".

"Niin kuului taivaassa suuria ääniä,jotka sanoivat:"Maailman kuninkuus on tullut (ven.valtakunta) meidän Herrallemme ja hänen Voidellellunsa (ven.Kristukselle) ja hän on hän on hallitseva aina ja iankaikkisesti,"Ilm. 11,15).

Tämän tavallisen ja Uudessa Testamentissa levinneen teologisen käsittelen "Tämän maailman Valtakunta" lisäksi,joka jossain määrin on "Jumalan Valtakunnan" vastakohtana ja joka on olemassa Kristuksen voimalla,alistettuna "Jumalan Valtakunnalle" ja jopa muutettuna siksi,on olemassa joitakin osoituksia myös "Maailman Valtakunnan"olemassa olosta,niinkuin jumalan valitsevien ihmisten valtakuntana,jumalanvalitseman kansan valtakuntana VT (Israel) ja UT (Kristukseen uskovat,uusi Israel,Israel hengeltään ts Kristuksen kirkon,kristittyjen olemassa olosta).

"Siunattu olkoon isämme Daavidin valtakunta,joka tulee.Hoosianna korkeuksissa!",(Mark.11,10) ja apostoleiden kysymys Herralle Hänen ylösnoisensa jälkeen:"Herra tälläkö ajalla sinä jälleen rakennat Israelin valtakunnan"(Apt.1,6). Kuitenkin erikoista kehitystä tämä teema ei ole UT saanut.

Paljon useammin kuin termi "Maailman valtakunta" UT kirjoituksissa analogisessa teologisessa merkityksessä käytetään termiä "maailma"(kosmos). Tähän paljon laajempaan käsitteeseen kuuluu "Maailman valtakunta" vasta-

kohtana "Jumalan Valtakunnalle".

"Kosmos" Uudessa Testamentissa ei merkitse pelkästään meidän maata tai maailmankaikkeutta, koko Jumalan luomaa maailmaa (taivas ja maa), ei pelkästään "maailmaa" ihmisten olinpaikkana ja historiallisen kehityksen paikkana (sisältäen "kaikki maailman valtakunnat" (Mark. 4, 8; Luuk. 4, 5), mutta mikä välittömästi kuuluu aiheeseemme. Kosmos teologisessa sanankäytössä UT:ssa merkitsee "maailmaa", ihmiskuntaa kokonaisuudessaan, langennutta, syntiä tehnyttä ja syntistä luomusta, joka tarvitsee sivistystä, joka kulkee sovitustien, kirkastuksen ja pelastuksen kautta, tai joka torjuu tämän sovituksen ja pahassa olevan sovittamattoman, Jumalalle ja Hänen pelastavaiselle armolle vastaanpanevan. Sanalla kosmos-maailma, ~~paikkana ja prosessina~~ joka on Jumalan Pelastajaisen talonrakennusprosessin ilmaisu- ja toimintapaikkana, ihmisten ja maailman kohtaloista ja pelastuksesta.

Erikosen selvästi tämä teologinen käsite "kosmos" (maailma) on kehitetty apostoli Paavalilla ja Johannes Teologilla.

Heidän opetuksensa mukaan "kosmos" maailma on paikka, jossa kamppailee hyvä ja paha, ~~jossa~~ Jumalan talonrakennusprosessin aikana "maailman" pelastuksesta (ja ihmisten maailmassa), Ilmestyksen ja Kristuksen Ilmaantumisen, niinkuin maailman Pelastajan paikkana, maailman pelastamiseksi.

"Ja me olemme nähneet ja todistamme, että Isä on lähettänyt Poikansa maailman Vapahtajaksi" (I Joh. 4, 14).

"Sillä niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa, ettei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä" (Joh. 3, 16). "sitä varten että maailma hänen kauttansa pelastuisi" (Joh. 3, 17). "sillä en minä ole tullut maailmaa tuomitsemaan, vaan pelastamaan maailman" (Joh. 12, 47). "tämä totisesti on maailman Vapahtaja, /ven. lis. Kristus/" (Joh. 4. 42). Mutta "maailma" (kosmos) ei ottanut Häntä vastaan (Joh. 1, 10). Ne, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi voiman tulla Jumalan lapsiksi" (Joh. 1, 12). "syn-tyneet..vaan Jumalasta" (Joh. 1, 13). ts. heistä tulee Hänen Ruuminsa jäseniä. Hänen Kirkkonsa jäseniä. Kirkon ulkopuolella "maailma on pahan vallassa" (I Joh. 5, 19), tai ei tunne totista Pelastajaa, tai luottaa "vääriin pelastajiin", tai mikä useimmiten kristillinen ilosanoma "pelastuksesta" ja "Pelastajasta" kohtaa vastareaktion pahan taholta, "tämän maailman ruhtinaan" taholta (Joh. 12, 31; 14, 30; 16, 11) "antikristuksen hengen" taholta "jonka olette kuulleet olevan tulossa ja se on nyt maailmassa" (I Joh. 4, 3).

Tästä syystä maailman ymmärtäminen (ja vastaanottaminen) Ap. Paavalilla ja Joh. Teologilla riippuu siitä, tietääkö, ottaako vastaan tämä "maailma" Kristuksen-
"maailman Pelastajan" tai ei. Ap. Paavalilla kehittyi dialektinen vastakkainasettelu Jumalan ja kosmoksen välillä (joka on langennut, syntinen, sovittamaton Jumalan kanssa ja joka ei ole ottanut vastaan Kristuksen lunastusta).

"Maailan Henki" ja "Jumalasta lähtevä henki" asetetaan vastakkain I Kor. 2,12. "Tämän maailman viisaus on hullutus Jumalan silmissä" (I Kor. 3,19; I Kor. 20-28). Ja ihmisten arvo Jumalan silmissä on toinen kuin "tämän maailman" arvoissa (I Kor. 1,26)

"Sillä Jumalan mielen mukainen murhe saa aikaan parannuksen, joka koituu pelastukseksi ja jota ei kukaan kadu; mutta maailman murhe tuottaa kuoleman" (2 Kor. 7,10). Tämä Jumalan ja syntisen maailman vastakohtaisuus ilmestyi maailmaan esivanhempien syntiinlankeemuksen seurauksena: "Sentähden, niinkuin yhden ihmisen kautta synti tuli maailmaan, ja synnin kautta kuolema, niinkuolema on tullut kaikkien ihmisten osaksi, koska kaikki ovat syntiä tehneet" (Room. 5,12). Joska kaikista ihmisistä tuli syntisiä, niin koko maailma (koko ihmiskunta) tulee syylliseksi Jumalan edessä (Room. 3,19), ja on tuomion alainen Jumalan (Room. 3,6; I Kor. 6,2) ja tuomitaan (I Kor. 11,32). Ainoastaan Jumalan totinen kansa-Pyhät-ei ole pelkästään otettu pois Jumalan tuomioistuimesta ja tuomiosta (I Kor. 11,32) vaan itsekin tulevat tuomitsemaan maailman" (I Kor. 6,2)

"Kuinka rohkenee kukaan teistä, jolla on riita-asia toisen kanssa, käydä oikeutta vääräin edessä? Miksei pyhien edessä? Vai ettekö tiedä, että pyhät tulevat maailman tuomitsemaan? Ja jos te tuomitsette maailman, niin ettekö kelpaa ratkaisemaan aivan vähäpätöisiä asioita? (I Kor. 6,1-2).

Jumalan vastustuksen koko syvyys maailmassa ilmeni selvästi siinä, että "tämän ajan valtiat" ("arhont"-ruhtinaat) ristiinnaulitsivat kirkkauden Herran (I Kor. 2,8).

Mutta Kristuksessa Jeesuksessa, Hänen lunastustehtävän bovinnon ja pelastuksen kautta otetaankin tämä vastakohtaisuus Jumalan ja maailman välillä pois. "Sillä Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa eikä luenut heille heidän rikkomuksiaan, ja hän uskoi meille sovituksen sanan" (2 Kor. 5,19).

Ja vaikka tässä sanalla "maailma" käsitetään "ihmisten maailma", "ihmiskunta" toisissa kohdissa ap. Paavalilla nähdään, että Kristuksen pelastustyön yhteyteen asetetaan koko maailma, tämän sanan laajimmassa merkityksessä, mukaan lukien enkelit ja ylimaailmalliset voimat (1 Kor. 4, 9; 2, 6, 8; 2 Kor. 4, 4; Ef. 2, 2)

Koska koko "kosmos" Universumia käsitteenä on pelastuksen Jumalallisen talonrakennuksen ilmaisemisen paikkana, tämä Jumalan pelastava talonrakennus ulottuu kauaksi ihmiskunnan historian rajojen taakse.

"Koko luomakunta yhdessä huokaa ja on synnytystuskissa /ven. tuskissa/ hamaan tähän asti" (Room. 8.22). "kaikki mikä taivaissa ja mikä maan päällä on, näkyvät ja näkymättömät, olkoot ne valtaistuimia tai herrauksia, hallituksia tai valtoja" (Kol. 1, 16) - kaikilla on oma osa ja kohtalo Jumalallisessa talonrakennuksessa ja tästä syystä tämä talonrakennus ei ole pelkästään ihmiskunnan historia, ei ole pelkästään ihmisten pelastus, vaan käsittää koko luomakunnan - sillä Kristus on "esikoinen ennen kaikkea luomakuntaa" (Kol. 1, 15). "ja hän on ennen kaikkia ja hänessä pysyy kaikki voimassa." (Kol. 1, 17), ja Hän tuli Ihmiseksi, tuli "historiaan", ja Hänen Ristinkuolemansa ja Ylösnouseminen eivät ole pelkästään historiallisia tapahtumia maan päällä, eivät ole pelkästään historiallisia tapahtumia ihmisten pelastustehtävässä, vaan ne ovat vapautumisprosessin alku, koko ~~luomakunnan~~ elävän pelastuksen alku, koko maailman, prosessin joka saavuttaa päätöksensä ja päättyy silloin kun Ristinnaulittu ja Ylösnoussut Herra antaa valtakunnan Jumalan ja Isän haltuun kukistettuaan kaiken hallituksen ja kaiken vallan ja voiman" (1 Kor. 15, 24) ja "että Jumala olisi kaikki kaikessa" (1 Kor. 15, 28).

Tällä tavoin Apostoli Paavalilla "maailma" - (kosmos) on koko kokonaisuus syntiinlankeemuksen hävittäjä ja Jumalan tuomion alla oleva luomus, jossa Herra Jeesus Kristus ilmestyi Vapahtajana.

Sen mukaan tälläisessä asteessa kun "kosmos" (maailma) omaksuu Kristuksen pelastuksen se lakkaa olemasta "kosmos" (maailma).

Jumalan kanssa sovitettu ja pelastettu "kosmos" (maailma) ei ole enää "kosmos" (maailma), ei ole enää "tämä maailma", "tämä aika", vaan tulee "Jumalan Valtakunnaksi", "tulevaksi ajaksi", "uudeksi taivaaksi ja uudeksi maaksi"

Ja jos tämä uusi "pelastettu" maailma omaksuu uudet tiedostetut nimitykset, jotka otetaan Pyhien Kirjoitusten teologisisista käsitteistä ja "apokaliptikasta", niin pakanallisesta filosofiasta otettu termi "kosmos" (maailma) jää merkitsemään synnille ja kuolemalle altista, Lunastuksen hedelmiä omaksumatonta, Jumalan kanssa sovittamatonta, langennutta maailmaa.

Tätä ero apostoli Paavali noudatta hyvin selvästi ja järjestelmällisesti Kun Kristus "tuli maailmaan syntisiä pelstamaan" (I Tim.1,15) niin nämä hänen pelastamat syntiset vapautuvat Jumalan avulla pimeyden (joka vallitsee kosmoksessa) vallasta ja johdatetaan Hänen rakastamansa Pojan Valtakuntaan (Kol. 1,13; Gal.1,4). Tästä syystä kirkko ei kuulukaan "tähän maailmaan" (kosmokseen). Mutta "pyhät" (ts. kristityt, Kirkon jäsenet) elävät "maailmassa" (I Kor.5,10; Fil.2,15) ja eivät voi "tulla pois tästä maailmasta" (Fil.2,15). He (kristityt Kirkon jäsenet) kiitollisina kunnioittavat "maailman Luoja" (Apt.17,24), kiitollisina ottavat vastaan ja käyttävät hyväkseen hänen lahjojaan maanpäällä (Apt.14,15-17), alistuvat esivallalle kuin "Jumlan asettamalle" (Room.13,1-2). He ovat jopa pakotetut "huolehtimaan maallisesta", joka usein on esteenä sille että voisivat "huolehtia siitä mikä on Herran" (I Kor.7,32-33). Heidän täytyy jopa "käyttää hyväkseen/hyödykseen/ maailmaa" (I Kor.7,31); "niinkuin eivät sitä käyttäisi" (I Kor.7,31), sillä heidän todellinen elämä, ei ole elämä maailmassa (Kol.2,20), sillä he ovat "Kristuksen kanssa kuolleet" pois maailman alkeisvoimista" (Kol.2,20). "Ja pois se minusta, että minä muusta kerskaisin kuin meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen rististä, jonka kautta maailma on ristiinnaulittu minulle ja minä maailmalle" (Gal.6,14).

Näin ap. Paavalilla ja yleensä UT:ssa, ja tästä Kirkon teologisessa terminologiassa onkin termillä "maailma" (kosmos) erikoinen merkitys joka kuvaa koko kokonaisuudessa langennutta syntistä Jumalan kanssa sovittamatonta ja Hänelle vihamielistä pelastamatonta luomusta, joka on esteenä kristilliselle elämälle, elämälle Kristuksessa ja Hänen Kanssaan. Tästä syystä kristityn tehtäviin kuuluukin "varjella itsensä niin ettei maailma saastuta" (Jaak.1,27 vrt. Room.12,2; I Kor.7,31). Tästä syystä "maailman ystävyys on vihollisuutta Jumalaa vastaan" (Jaak.4,4).

Tällainen vieraantuneisuus, joka on Kristuksen ja "kosmoksen" (maailman) välillä, on Kirkon ja "kosmoksen" (maailman) välillä. Ja "maailma" (kosmos) tarvitsee kirkkoa, niinkuin se tarvitsee Kristusta.

Apostoli Johannes Teologin Kirjoituksissa, oppi teologisesta käsitteestä "kosmos" (maailma) on esitetty vieläkin tarkemmin sanakääntein kuin ap. Paavalilla.

Kristus tuli "maailmaan" (tai "oli lähetetty maailmaan" jotta voisi "pelastaa maailman" (Joh. 12, 47). Maailmalla ei pelkästään ymmärretä ihmiskuntaa, vaan koko Universum (kaikkeus) - näin Prologissa (1, 10) ja niin kun Kristusta nimitetään "maailman valkeudeksi" (Joh. 1, 9; 3, 19; 8, 12; 9, 5; 12, 46) tai kun puhutaan Hänen tulemisestaan tai lähetystehtävästä maailmaan (Joh. 3, 17; 10, 36; 11, 27; 12, 46-48; 16, 28; 17, 18; 18, 37; I Joh. 4, 9).

"Sillä niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa, ettei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä" (Joh. 3, 16). "sillä en minä ole tullut maailmaa tuomitsemaan, vaan pelastamaan maailman" (Joh. 12, 47). Kristus tuli maailmaan niinkuin "Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin" (Joh. 1, 29). "Hän on meidän syntiemme siviitus, eikä ainoastaan meidän, vaan myös koko maailman syntien" (I Joh. 2, 2). Tuli kuin "maailman Pelastaja" (Vapahtaja) (Joh. 4, 42; I Joh. 4, 14), kuin "maailmalle elämän antava" (Joh. 6, 33, 51), kuin "maailman valkeus" (Joh. 1, 9; 3, 19; 8, 12; 9, 5; 12, 46; "Mutta maailma ei häntä tuntenut" (Joh. 1, 10) "Hän tuli omiensa tykö, ja hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan" (Joh. 1, 11). "Vanhurskas Isä maailma ei ole sinua tuntenut" (Joh. 17, 25). Maailma ei ainoastaan ei ottanut Kristusta häntä vastaan, ei uskonut, ei sietänyt Häntä (Joh. 7, 7; 15-18). Tästä syystä "maailma" (kosmos) on alistettu tuomiolle. Tämä Jumalan tuomio laajenee kauaksi ihmiskunnan rajojen ja sen historian ulkopuolelle, sillä "tämän maailman valti" ei kuulu ihmiskunnan maailmaan (Joh. 12, 31; 14, 30; 16, 11).

Tällaisessa käsitteessä "maailma" esitetään ~~niinkuin~~ Vapahtajan näkyväisenä vastustajana, ikäänkuin/^{pahan}persoonoitumana yhteisyytenä "tässä maailmassa", jonka edustajana ja päänä on "tämän maailman valtiat".

Tässä merkityksessä Kristus vastaanasettaa itsensä "maailmalle". "En minä anna teille, niinkuin maailma antaa" (Joh. 14, 27).

Tämä vastakkain asettelu voimme löytää myös ap. Joh. Teologin I lähetyskirjeestä (5, 19), /ven. "Sillä se, joka on teissä, on suurempi sitä, joka on maailmassa"/. Tällä "kuka on maailmassa" ymmärretään tässä kohdassa "kiusaaja" ("ettei yksikään Jumalasta syntynyt tee syntiä; vaan Jumalasta syntynyt pitää itsestään vaarin, eikä häneen ryhdy se paha πονηρός" (I Joh. 5, 18). "Me tiedämme, että olemme Jumalasta ja koko maailma on pahan vallassa" (I Joh. 5, 19 ἐν τῷ πονηρῷ). Niinkuin uskovaiset Kristukseen ovat Kristuksessa, niin epäuskova "kosmos" on "pahassa" (ἐν τῷ πονηρῷ). Ja niinkuin Kristus on "meissä" niin "tämän maailman valtiat" "kiusaaja" "paha" - "antikristuksen henki" on maailmassa (ἐν τῷ κόσμῳ) - "ja se on nyt jo maailmassa" (I Joh. 4, 3 Kristuksen ja "maailman" (kosmoksen) välillä on käynnissä taistelu. Mutta sen päätös on jo ennakoitu "olkaa turvallisella mielellä, minä olen voittanut maailman" (Joh. 16, 33).

Niinkuin ap. Paavalin lähetyskirjeissäkin "pyhät" (ts. Kirkon jäsenet) eivät kuulu maailmaan, niin myös ap. Johannes Teologin ilosanomassa, "uskovat", Herran oppilaat ja seuraajat - eivät ole tästä maailmasta.

"Jos maailma teitä vihaa, niin tietäkää, että se on vihannut minua ennen kuin teitä. Jos te maailmasta olisitte, niin maailma omaansa rakastaisi, mutta koska te ette ole maailmasta, vaan minä olen teidät maailmasta valinnut. sentähden maailma teitä vihaa" (Joh. 15, 18-19).

"Minä olen antanut heille sinun sanasi, ja maailma vihaa heitä, koska he eivät ole maailmasta, niinkuin en minäkään maailmasta ole" (Joh. 17, 14).

"He eivät ole maailmasta,niinkuin en minäkään maailmasta ole"(Joh.17,16). Herran opetuslapset ovat Hänen valitsemansa "maailmasta"(Joh.15,19),heidät antoi Hänelle isä "maailmasta"(Joh.17,6).Ja vaikka he asuvat "maailmassa"(Joh.17,15)ja ovat Herran lähettämiä "maailmaan"(Joh.17,18),mutta kaikki Häneen uskovat ovat"Jumalan lapsia""Jumalasta ovat syntyneet"(Joh.1,12-13), "ylhäältä syntyneet"(Joh.3,3),"syntyneet vedestä ja hengestä"(Joh.3,6-7). Uskovilla on "totuuden Henki,jota maailma ei voi ottaa vastaan,koska se ei näe häntä eikä tu ne häntä"(Joh.14,17).

Uskovien esikuvan mukaan (heidän ykseydestään) maailman on alettava uskoa,että Kristus on Isän lähettämä ja että Hän on Isän rakastama(Joh.17,21, 23).

Maailma ei siedä uskovia,samoin kuin se ei sietänyt Herraa (Joh.15,18-19, 17,14: I Joh.3,13).

Vaikka heillä tulee olemaan maailmassa"murhe"(Joh.16,33)alinomaan,heidän täytyy jäädä maailmaan(Joh.17,15)sillä heidät itse Herra lähettää"maailmaan"(Joh.17,18)ja he voittavat "maailman".

"Sillä kaikki,mikä on syntynyt Jumalsta,voittaa maailman,ja tämä on se voitto,joka on maailman voittanut,meidän uskomme.Kuka on se,joka voittaa maailman,elle se joka uskoo,että Jeesus on Jumalan Poika?"(Joh.5,4-5).

Uskovat"ovat Jumalan synnyttämiä"ja tästä syystä vaikka he ovatkin "maailmassa"(Joh.13,1;17,11; I Joh.4,17),niinkuin Kristuskin oman maallisen elämänsä aikana oli"maailmassa"(Joh.?,5),he eivät kuulu ememmän "tähän maailmaan"kuin eivät ole "maailmasta".

Ja Kirkko ei kuulu "tähän maailmaan",se ei ole"tästä maailmasta",vaikka elääkin ja toimii "maailmassa". Ja ap.Jaakobin varoituksessa"ystävyydestä tämän maailman kanssa"(koska tämä "maailman ystävyys on vihollisuutta Jumalaa vastaan"(Jaak.4,4) on ap.Johannes Teologikla muotoiltu vielä tarkemmin ja kategorisimmin."Älkää rakastako maailmaa älkääkään sitä,mikä maailmassa on.Jos joku maailmaa rakastaa,niin Isän rakkaus ei ole hänessä.Sillä kaikki mikä maailmassa on,lihan himo,silmäin pyyntö ja elämän korskeus,se ei ole Isästä,vaan maailmasta"(I Joh.2,15-17).

Aivan ilmeisestä on, että tässä ei ole vastakohtaisuutta Joh.3,16 kanssa, ja ettei aivan täysin kielletä itsensä Jumalan todistus, että "niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa, ettei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä" (Joh.3,16) ja että Jumala "ei tullut maailmaa tuomitsemaan, vaan pelastamaan maailman" (Joh. 12,47).

Tässä käsketään "olla rakastamatta maailmaa", joka on hylännyt Kristuksen lunastuksen ja pelastuksen, langennutta maailmaa, synnin maailmaa, lihan himoa, silmäin pyyntöä ja elämän korskeutta, kirkastamatonta ja Jumalalle vihamielistä maailmaa ja Kristuksessa pelastettavaa. Tämä on täysin analoginen ap. Paavalin varoituksen kanssa "älkää mukautuko tämän maailman mukaan, vaan muutukaa mielenne uudistuksen kautta" (Room.12,2). "sillä tämän maailman muoto on katoamassa" (I Kor.7,31).

Sekä ap.Paavalilla että Johannes Teologilla ei ole tässä maailman kieltäminen sellaisenaan, viha ja halveksinta maailmaa kohti, mutta varmuus ja vaatimuslangenneen syntisen maailman kirkastamisesta Kristuksen lunastetuksi maailmaksi, joka on sovitettu Jumalan kanssa, maailmaksi joka vastaanottaa Kristuksen ja Kristuksen pelastuksen ja joka tästä syystä ei ole enää "maailma" (kosmos) vaan muuntautuu vähitellen tulevan "Jumalan Valtakunnan" hapatukseksi ja versoiksi.

Tästä lyhyestä merkityksen tarkastelusta, jollaisina käytetään UT:ssa meidän teemamme peruskäsitteet, ts. "pelastus", "Maailman valtakunta", "maailma", ja niiden keskinäinen suhde näkyy, että lunastus, sovinnonteko Jumalan kanssa ja pelastus ovat Kristuksen suorittamia koko langenneelle luomakunnalle ja Jumalan lahjanytimenä Kristuksessa P.Hengen armon kautta, joka levittäytyy koko maailman ylle-näkyvällisen ja näkymättömän, kosmisen ja maallisen, inhimillisen, kaikissa sen omakohtaisissa ja yleisissä aspekteissa ja sen ilmentymisissä. Ja ihmisen luomisvapaudesta riippuu hänen henkilökohtainen ponnistus jumalilhmisen synergismin pelastavaisessa prosesissa-Jumalan Armon avulla, ^{tämän} lunastuksen vastaanottaminen ja omaksuminen (tai ei omaksuminen), sovinto Jumalan kanssa ja pelastus, jonka antaa Kristus.

Tällä tavoin pelastus ei ole pelkästään se mitä meille on annettu vaan myös se mitä meille on määrätty tehtäväksi. Määrätty tehtäväksi-se on ~~Kä~~kon

olemassaolon
/merkitys(sisältö).

Kirkko ei ole kutsuttu pelkästään julistamaan Kristuksesta kaikille ihmisil le,kutsua heitä ja johdattaa pelstukseen ja Jumalan Valtakuntaam,mutta se on myös kutsuttu apostoliseen todistamiseen,uhrin toimittamiseen,paimenten ahke ruudella väsymättömillä ponnistuksilla kristillisyyden levittämisessä,tekee autuaallisemmiksi ja kirkastaa ihmisten julkiset rakenteet ja suhteet,Kristuk sen rakkauden hengessä,veljeyden,,oikeudenmukaisuuden vapauden hengessä,nii maailma lakkaisi olemasta maailma"joka on pahassa" vaan tulisi Jumalan kanssa, sovitetuksi maailmaksi,lunastetuksi,kirkastetuksi pelastusta varten,"odotamme uusia taivaita ja uutta maata,joissa vanhurskaus asuu"(2 Piet.3,13).

II Pelastus ja Maailman valtakunta Vanhan ja Bysantin kirkon käsityksissä !

Kysymys Pelastuksen ja Maailman valtakunnan suhteesta Vanhassa Kirkossa (Alkukirkossa) ratkaistiin eri tavoilla.

Toisaalta meillä on juutalais-kristillinen ja kristillinen *apokalip'tika* Tertullianoksen ja Augustinoksen,toisaalta taas Idän Kirkon ja myöhemmin - Bysantin.Apokalypti^{sella} kirjallisuus^{della} ja eskatologian^{sella} maailmankäsityksellä oli omana objektina "saeculum"-maailman valtakunta,kahdella tavoin ymmärrettävä kosmologisesti,niinkuin Maailmankaikkeus ja poliittisesti,niinkuin imperium Romanum. Mutta selvää jakoa tässä ei voi tehdä,koska rooman valtakunnan kat sottiin eskatologisesti olevan maailman historian viimeisen lenkin,jonka jäl keen olisi tilaa ainoastaan "uudelle taivaalle ja uudelle maalle".

Rooman valtakunta kattoi kokonaan "orbisterrarum",ja merkitykseltään rinnas tettiin"οἰκουμένη".Eskatologia riisti "saeculum" oikeuden olemassa

loon,kaunistaan sen yhdenmukaisella mustalla värillä,ilman minkänlaisia vivahteita ja sävyjä. Tällä värjäyksellä oli uskonnollinen luonne.Tertullian^{muotoillee} tämän eskatologian tärkeän aseman näin "Principale crimen generis humani,su^{mu} mus saeculi raetus tota causa indicii idololatria".

Epäjumalanpalvelu on pakannallisen iljettävyyden perusta. Tästä syystä kaikki ympärillä oleva hajoaa kahteen toisilleen vihamieliseen maailmaan, joitten välillä ei pidä olla mitään yhteyttä eikä mitään kompromissia, "nihil communio". On käynnissä taistelu "castra diaboli" ja "castra Dei" välillä. Hyvällä ei ole paikkaa maailmassa, pahuus juhlii siinä omaa täydellistä voittoa, ja lyhyen päätöksen saa oma puolustus. Maailmaa ja rooman valtakuntaa hallitsee samallalailla manalan ruhtinas. Valo ja totuus on ainoastaan kirkossa, ja muuta maailmaa hallitsee pimeys ja vale. "Omnia imaginaria in saeculo et nihil veri". Rooman valtakunta omaksuu apokalyptisen eläimen piirteet, suuren huorintekijän, Babylonin, demoneitten istuimen, joitten kokoontumispaikkana on itse Capitolium, tämä rooman kunnian ja valtiollisuuden palladium. Tietenkin, tertullianoksen radikalismilla on usein henkilökohtainen luonne, sitä ei saa yleistää, mutta ei saa myöskään unohtaa että tämä radikalismi on luonteenomainen jossain määrin koko alkuaikojen eskatologialle ja sen kaikuja voi löytää aut. Augustimuksella.

Aut. Augustimuksen näkökohdat näihin kysymyksiin muodostuivat hänen Raamatuntulkinnan pohjalta, ja varsinkin Apokalypsisin. Tunnetussa teoksessaan "Jumalan Kaupungista", Augustinus kehittelee oman aikansa valtan historian filosofian, jonka tärkeimpänä materiaalina on Raamattu. Sen sisältönä on taivaan valtakunnan ja maan valtakunnan välinen taistelu "civitas diaboli" ja "civitas Dei". Maallinen valtakunta metafyyssisesti syntyi silloin, kun tapahtui ensimmäinen paha, ensimmäinen vapaa ruumittomien henkien luopuminen Jumalasta joka oli ne luonut. Maanpäällä se muodostui ~~siksiin~~ yhdessä ihmisen lankeemuksen kanssa. Muun muassa ensimmäisen maan valtakunnan perustajana oli velimurhaaja Kain, silloin kun Aabelista lähti vanhurskas valtakunta-taivaallinen. Kainista saivat alkuunsa myös muut maalliset valtakunnat, olihan antiikin Roomakin perustettu veljesmurhalla. Toisin sanoen on olemassa laki (sääntö), että valtakunnan perustamiseksi täytyy vuodattaa ihmisen veri. Augustin^{us} menee jopa pitemmälle. Hän yrittää näyttää, että niin sanottu pakannallinen valtakunta ei voi-~~sika~~ Ra kutsua valtakunnaksi, niin että esim. antiikin Rooma, tarkkan sanoen, ei ole koskaan ollutkaan valtakunta. Tämän todistus selviää tunnetusta Ciceron määritelmästä, jonka mukaan valtakunta on yleiskansallinen asia (res publica). Mutta, sanoo Augustin^{us} Rooma ei ole koskaan ollut yleiskansallinen asia.

Kansa on sellainen ihmisten kokonaisuus, joka on sidottu oikeuden siteillä ja yhteisen hyödyn käsityksillä. Kansa on sellainen ihmisten kokonaisuus, joka on sidottu oikeuden siteillä ja yleisen hyödyn käsitteellä. Tämä oikeudellinen side, kutsutaan roomalaisten filosofien mukaan oikeudenmukaisuudeksi, ilman mitä on mahdoton minkäänlainen oikeus. Tästä näkyy, että mistä puuttuu totinen oikeudenmukaisuus, niin siellä ei voi olla oikeudensiteillä sidottua ihmisten liittoa, ei voi olla kansaakaan, ei voi olla luonnollisesti kansan asiakaan-kansakuntaa. Tässä voidaan puhua ainoastaan tavallisesta ihmisjoukosta, joka ei ole ansiokas kantamaan kansan nimeä. On täysin selvää, että tällaiselle joukolle voida antaa valtion nimeäkään.

Jotta voisi todistaa, että Rooman valtakunnassa todella ei ollut minkäänlaista oikeudenmukaisuutta, Augustinus kerää Rooman historiasta monia tosiasioita, jotka paljaastavat todellisen siveettömyyden, epäoikeudenmukaisuuden ja moraalittomuuden jotka olivat Roomassa vallassa.

Tuntien kuitenkin oman todistuksensa pohjan heikkouden, sillä myös hänen aikansa kristillisestä historiasta voisi luetteloida rikas valikoima samanlaisia tosiasioita.. Hän haluaa todistaa, että oikeudenmukaisuus ja oikeus ovat mahdottomia ilman totisen uskon ja totisen Jumalan ymmärtämistä, ja tämä merkitsee, niinkuin hän pyrkii todistamaan, totinen oikeudenmukaisuus ja totinen oikeus ovat mahdottomia ilman kristillisyyden tunnustamista.

Ilman totista uskoa Jumalaan, ilman rakkautta Jumalaan ja lähimmäistä kohtaan ei ole totista valtiotakaan.

Tästä on ainoastaan yksi askel, epätodennäköiseen ja absurdiin päätemään, niin että jos sallitaan tällaisen määritelmän oikeutus, niin pitäisi tunnustaa, että kaikki antiikin valtakunnat, Egypti, Assyria-Babylonia, Kreikka Aleksanteri Makedonialaisen monarkia, myöhemmät hellenistiset valtiot ja lopuksi Rooma-kaikki nämä olivat tavallisia "rosvo joukkioita". Ja täytyy sanoa että poleemisesti ja hypoteesisesti Augustinus julisti tällaisen tuomion oman tunnetun teoksensa 19 kirjassa.

Ja vaikka Augustinus muoheemmin, tuntien olleensa väärässä, yritti pehmentää tuomiotaan, korjata sitä ja jopa perustella jonkinlaista valtiollisuutta Roomassa, mutta hänen (Augustinuksen) populaarisuus keskiaikana johti siihen, että maallinen valtio länsimaissa keskiajan kirkollisen leirin kirjaillijoilla kuvattiin kielteisesti, kuin "pahan seimi, eläimen muoto, antikristuksen valtakunta".

Itse Augustinus korjasi oman radikaalin tuomionsa uudella valtion määritelmällään: "Valtiollinen kansa on sellainen järjestellisten oljoitten määrä jotka on yhdistetty yhteisellä suhtautumisella siihen, mitä ~~hän~~ se rakastaa". Johdonmukaisesti, lisää Augustinus, jotta voidaan päättää millainen on kansa, "täytyy ymmärtää mitä se rakastaa!" Valtion yhtenäisyys määräytyy, tällä tavoin, sen ideaalinsa. Kansa on sitä parempi mitä korkeampi on se mitä se rakastaa.

Siis, rooman kansa oli kansa ja muodosti valtion. Sillä oli omat ideaalit, vaikkakin Augustinuksen mukaan, eivät ne olleet kovin korkeat. Ainakin roomalaiset valtakuntansa suuruuden aikana, jos eivät olleetkaan "saneti", niin olivat "minus turpes".

Nämä erinomaiset katsontakannat olivatkin länsimaisten kristillisen valtioidean perusta. Ne eivät pelkästään puolustaneet kristillistä valtiota (tai ~~valtiota~~), mutta yleensäkin valtioita - "maailman valtakunta" sellaisenaan.

Keskiaikaisessa virallisessa katolisessa opissa oli Autuaan Augustinuksen opista tehty uskonopin ja käytännön vastakohtainen äärimmäinen johtopäätös, joka vahvisti suoran tesa-arvon Augustinuksen Katolisen Kirkon järjestelmän "civitas Dei" ja Jumalan Valtakunnan välillä, joka johti itsensä Jumalan Kaupungin valtiollistumiseen ja ilmeni Katolisen Kirkon poliittisissa näkemyksissä, paavinvallan pyrkimyksenä kahden mieken valtiuteen maallisissa ja taivaallisissa asioissa, paavinvaltakunnan pyrkimykseen - hallinta käsityksessä, levittäytyä ilman rajoja.

Toisella tavoin olivat asiat Idässä, ja erikoisesti Bysantin Kirkossa ja valtiossa.

Idän Kirkko painoi mieleen syntymisensä ja ensimmäisen kasvunsa siteet rooman määrättyihin momentteihin. ("Viidentenätoista keisari Tiberiuksen hallitusvuotena, kun Pontius Pilatus oli Juudean masherrana-"Luuk.3,1;"Herodeksen, Juudean kuninkaan aikana.." (Luuk.1,5; Matt.2,1); "Tapahtui niinä päivinä, että keisari Augustukselta.." (Luuk.2,1).

Kirkko rukoili impeeriumin puolesta ja isänmaallisesti oli sille uskollinen. Hallitsijat ja virkamiehet-vainoojat ovat ~~jännät~~ hagiografisten ja apologeettojen kirjoitusten mukaan ilkeitä, raakoja, eivät humaaneja henkilöitä.

Mutta missään ei ole sanallakaan, viitteelläkään, ei kirjoitusten sävyllä, ei tuomita itse impeeriumi, esivalta, kulttuuri, epäjumalanpalveluksen valetta lukuunottamatta, polyteismeja ja siveettömyyden vapautta.

Kun impeeriumi Konstantinus Suuren toimesta tunnusti Kirkon ja kristinlisyyden, Idän kristityt ottivat vastaan tämän erikoisella entusiasmillä. Tästä on todistuksena Eusebius Kesarealaisen kirjoitukset. Se, että valtakunta oli kristittyjen vainoja-tuntui idän kristityistä realta väärinkäsitykseltä. Se, että se oli "Kristukseen kastettu ja Kristukseen pukeutunut"-oli luonnollinen ja kauan toivottu askel. Impeeriumi "pax Romana" ihmisten kokoaminen ainoaksi "οἰκουμένη", sitä varten ovatkin Jumalan kaitselmuksen luomat, jotta "voivat" palvella" Kirkkoa, jotta "οἰκουμένη" kanssa osuisi katolinen Kirkko Rooman valtakunnan ilmestyminen alettiin tarkastelemaan, sen historiallisen kehityksen välttämättömänä etäppinä, joka loi "kun aika oli täytetty" (Gal.4,4) Jumalihmisen lihaksitulemista varten ja Hänen ilmestymisekseen historiassa. Impeeriumin saavutukset oli tunnustettu suotuisiksi ehdoiksi. Impeeriumin "hyvän järjestyksen" merkit alettiin tarkastelemaan ihmissuvun hengellisen järjestelmän symbooleina uskossa Kristukseen.

Tämä, esimerkiksi on runollisesti esitetty eräässä Kristuksen Syntymäjuhlan stikiirassa, jossa lauletaan: "Kun Augustuksesta tuli monarkki maan päälle, lopui monijohtajuus ihmisillä: Ja kun Sinä tulit ihmiseksi Kaikkein Puhtaimmasta lakkasi epäjumalien runsaus. Yhden ainoan yleismaailmallisen impeeriumin joutuivat yksittäiset valtakunnat; Ja yhteen Jumalan valtaan uskoivat kansat, kansalaiset oli henkikirjoitettu keisarin käskystä, Mutta me uskovaiset olim-

me henkikirjoitetut Sinun nimeesi ihmiseksi tuleeseen Jumalaan".

Ajatus siitä, että kirkko olisi Konstantinuksen ajoista kadottanut oman alkuperäisen vapautensa, olisi "langennut" ja olisi alentunut valtion edessä, on syvästi vieras Idän kristillisyydelle. Päinvastoin, se on ylpeä tämän oman suuren lähetystehtävänsä voitosta. Ihmiskunnan on tultava kristilliseksi ja apostoleiden saarnan on tavoitettava kaikki maan ääret (Apt. 1, 8). Impeeriumin pitää tulla kristityksi ja Konstantinussuoritti todellisen apostollisen tehtävän, tästä syystä häntä kutsutaankin "apostolinvertaiseksi" (16x110520-105). Itä, suurella riemulla upotti Kastealtaaseen koko valtiollisuuden. Hänelle jäi vieraaksi länsimainen pessimistinen Augustinuksen ajatus impeeriumista, niinkuin "civitas diaboli". Päinvastoin, Itä tunnusti impeeriumissa voimakkaan Jumalan Valtakunnan välineen^a. Hän liitti omaan kanooniseen oikeuteensa valtion, hallitsijan henkilössä ja omaksui hänelle hieraattisen tittelin "agios". Koko idän kirkkojen kirkolliskokouksellinen itsehallinnon käytäntö muuttui nopeasti ja liittyi uskonnollisesti ystävällisen valtion muotoihin. Kirkon historian ja impeeriumin historian välille Itä näki omaleimaisen "annaltajärjestetyn harmonian". Justinianuksen 6-s novelli vakuuttaakin sen suoraan, että "pappeus ja valtakunta" (ts. Kirkko ja Valtakunta) ovat lähtöisin samasta lähteestä, ovat samalla tavalla Jumalan perustamat ihmiskunnan hyväksi ja palvelevat tätä hyvää, toisinaan auttaen, niinkuin ruumis ja henki täydessä eifooniassa. Tämä omantapainen "dogmaattinen Kirkon ja Valtion liitto-abso-luuttinen bysantilaisen teokratian selviö, ja tämän vahvistamiseksi voisi lainata lukuisia otteita bysantilaisista maallisista ja kirkollisista muistomerkeistä. Oman jumallisen alkuperänsä tähden impeeriumi (valtakunta) on pyhä. Kirkko ja Valtio ovat jakaantumattomat ja erottamattomat.

"Valtio ja Kirkko ovat läheisessä suhteessa ja kanssakäymisessä keskenään ja on mahdotonta niitä toisistaan erottaa"(näin kirjoitti Patriarkka Antonius IV Moskovon suuriruhtinas Vasili Di mitrin pojalle vv.1394-1397).

Valtio(impeeriumi) ja kaikki siinä pitää olla kristillisyyden täyttämä, kirkotettu. Valtion pitää olla (τὸ Χριστιανικὸν Πανάγειρον), "kristittyjen valtion" (ἡ τοῦ Χριστοῦ βασιλεία), "ortodoksinen valtakunta" (ἡ ὀρθόδοξος βασιλεία), "valtio Jumalan Ristin alaisuudessa" (ὑπὸ τοῦ σταυροῦ Χριστοῦ). Tämä on "Jumalan Kaupunki"mäen päällä. "Hurskin hallitsija" (εὐσεβέστατος) "pyhä" (ἅγιος), "Kirkon dogmien ja privileegioitten säilyttäjä" (epistimonarkki), hänen sotajoukkonsa - "Kristuksen rakastama" (Χριστόφιλος στρατός).

Hallitsijan pitää "säilyttää puhtaan kristillisen uskon ja varjella kirkolta liikehtimisiltä Pyhän Katholisen Apostolisen Kirkon tilaa".

"Hallitsijan pitää, ensiksi, suojella ja vahvistaa kaikki Pyhissä Kirjoituksissa kirjoitettu, sitten myös kaikki 7 pyhän kirkolliskokouksen asettamat dogmit" (Epanagoga, IX vs.). Hänen tulee olla "erinomaan ortodoksisuudessa ja hurskaudessa, kunnioitettu jumallallisesta ahkeruudesta ja P. Kolminaisuuden dogmien tuntija" (sama).

"Hallitsija mahdollitautui Bysantin yleiseen uskonnolliseen järjestelmään" ja tästä syystä "hallitsijan arvo oli kirkon palvelun erikoinen muoto, ja kaikki Bysantin hallitsijanhuoneen arvot eivät pelkästään palvelleet vaan suorittivat pyhää toimitusta" (A. V. Vernadskij "Bysantin oppi hallitsijan ja patriarkan vallasta" Praha 1926 siv 146 "Recherches etudes dédiées à la mémoire de N. P. Kondakov.")

"Maailman Valtakunnan" historia ymmärretään Bysantissa omalaatuisena pyhänä historiana, raamatun historian jatkeena, Jumalan Valtakunnan lihaksittumisen ideana ja tehtävänä maallisessa inhimillisessä historiassa niinkuin pyrkimys osoittaa ihmisille, ei pelkästään erillisten ihmisten sielujen henkilökohtaista pelastusta vaan myös järjestää ihmiskunnan yleinen pelastuksen tie, kokonaisena-maailman valtakunnassa ja sen kautta Jumalan Valtakunnassa.

Siis, Itämainen Bysantin Kirkko alusta lähtien liitti oman historiansa (se merkitsee myös pelastuksen asian) kristillisen imppeeriumin kanssa yhteen kokonaiseen historialliseen kehitykseen, jossa maallisen, maailmallisen, kuulttuurillisen, taloudellisen, sosiaalisen, oikeudellisen, hallinnollisen, sotilaallisen alun piti sinfoonisesti tunkeutua ja yhdistyä taivaallisen, armollisen askeettisen, ~~mit~~iskelevään, liturgiseen, ja veljelliseen Kirkon alkuun yhdessä ideaallisessa sinfooniassa, tarkoituksena muuttaa "Maailman Valtakunta" Jumalan valtakunnaksi. Tällä tavoin teoreettisesti ratkaistiin pelastuksen ja tämän maailman kysymys. Tuskinpa täytyy täällä todistaa, että tämä aie ei historiallisesti toteutunut, teoria ei sopinut käytännön elämään. Ja itse tämä teoria oli enemmän teoriaa alkuperäisen kreikkalaisen sanan käsityksen mukaan - ἡεωρία, näky, haave, ideaali - eikä meidän nykyisen teorian käsityksen mukainen, elämän periaattina, toimintana, kehityksenä. Ja niin tämä epäonnistuminen onkin ei ainoastaan bysantisin, vaan koko ortodoksisen Kirkon historian keskeinen draama.

Ideaalin maksimalismi ja historialliset vaikeudet sen ilmentäminen elämässä johtivat siihen, että Kirkko oli julistanut "pyhäksi", "jumalalliseksi" olemukseltaan ja sisäiseltä elämältään ja toiminnaltaan "kirkastamattoman", "kirkottomattoman" Maailman Valtakunnan. Tapahtui määrättyjen empiiristen "(maailmallisten)" yhteiskunnallisen elämän muotojen samaistaminen itse Pyhyiden olemuksen kanssa, jumalilhmisen elämän kanssa sellaisenaan. Oli epäonnistunut yritys ilman tarpeellisia reaalisia voimia ja saavutuksia vaihtaa alkuperäinen yhteiskunnan ja valtion "kirkastuminen" Bysantissa, heidän alkuperäisen sisäisen kristillistämisen ja kirkottamisen - vaihtaa olemuksellisen armollisen elämän näkyvyydellä, mikä johti taantumukselliseen pahaan, silloin kun todellisessa armoitetussa jumalilhmillisessä elämän piirissä käytettiin täysin ulkoisia muotoja ja ulkonaista lain noudattamista, aiheuttaen täten siinä "maailmallista" vääristymää.

Kummassakin tapauksessa tapahtui todellisen(totisen)totuuden vaihto tai totuuden toteuttaminen fiktiolla,todellisen totuuden ja todellisen pyhyyden vaihto,reaalisen jumallallistamisen ja tyhjän ulkopuolisen näkyvyyden kirkastumisen vaihto,ulkonaisella muodolla,toimituksella,seremonialla,ritoorisella deklaraatiolla.Sisäisen"kirkottamisen" tehtävä,kuin olemuksellisen juurtuminen koko kristillisen alun ihmisen elämän historialliseen ruumiiseen,kuin ihmiskuntaan todellisen pelastuksen ja jumalallistamisen-,tämä tehtävä sen realisoimisen vaikeuden tähden,usein sotkeutui,samaistui ja vaihtui "ulkoiseen kirkottamiseen" ja kirkastumattomaan julkisvaltiolliseen elämään.Tämä vaarallinen ja vahingollinen sotkeminen tai vaihto,milloin luuloteltu,ainoastaan ulkonainen ja näkyväinen Pyhän tuominen valtion tai yhteiskunnan maailmalliseen sfääriin,vastaanotetaan ikäänkuin tapahtunut realinen

Kiitos ja kristillisen elämän valkenemisen ja kirkastumisen seurauksena on itse Pyhän *maaillistuminen* itse Kirkon, jonka seurauksena tapahtuu repeytyä kristillisen tajun ja maailmanyymmärtämisen välillä,tapahtuu protesti Kirkon sisällä ja tämä päättyy maailman ja Kirkon dualismiin,maailmallisen alun ja elämänmuotojen sekä kirkollisen alun ja elämänmuotojen pystyttämiseen,henkilökohtaisen pelastuksen ja "maailmasta" lähdön ja Kirkon ja Kirkon julkissosiaalisten tehtävien.

Tämä tapahtuikin Ortodoksisen Kirkon myöhäisen keskiajan ja uudenajan historiassa.

III Henkilökohtainen pelastus ja maailman valtakunta Ortodoksisen Kirkon myöhäisemmän keskiajan ja uudenajan elämässä.

Bysantilaisen teokratian historiallisen epäonnen seurauksena aiheutui Itäiselle,Ortodoksiselle Kirkolle verrattain "liikkumattomuuden"ajanjakso,ikäänkuin jonkinlainen kivettyminen ja luutuminen.Ortodoksisuudesta tuli etuoikeudellisesti munkkilais-askeettinen. Alettiin ymmärtämään miten henkilökohtaisen pelastumisen uskonto on epäluuloinen kaikelle sosiaaliselle luomiselle,maailmalliselle,alettiin mojeamaan enimmäkseen askeettiseen kirjallisuuteen.

Asketiikka tavallaan peitti itsellään kaikki. Koko kristillisyyden perustaksi, koko ihmisen hengellisen vaelluksen perustaksi, pelastuksen perustaksi ikuistaa elämää varten, oli asetettu nöyryys, joka ei ymmärretty voittona ihmisen synnillisyyden taipumuksesta, tuli asettaa elämän vaikeuden painopiste itseensä, ja ulkonaisena kuuliaisuutena, oli nöyryys ja alistuvaisuus. Kirkosta tuli lääkityslaitos, johon tulevat yksittäiset sielut lääkittäviksi. Tällä tavoin muodostui kristillinen individualismi, välinpitämätön ihmiskunnan yhteiskuntaa ja maailmaa kohtaan. Kirkko on olemassa yksittäisten sielujen pelastusta varten, mutta ei ole kiinnostunut yhteiskunnallisen ja kosmisen elämän kirkastumisesta.

Koko tämän elämän rakentaminen on säilytetty valtioille, joka vähitellen muuttuu absoluuttiseksi, rationalistis-maailmalliseksi länsimaisen mallin mukaan. Syntyi Kirkon ja maailman dualismi, Kirkon ja kulttuurin dualismi, sakraalisen ja maallisen välille. Tämä dualismi on aikojen kuluessa muodostanut Kirkon ja maailman jakautumaksi, hengellisen ja maailmallisen, sakraalisen ja maallisen jakautumaksi. Kirkko paneutui vain pelastukseen: sosiaalinen ja kulttuurillinen luomistyö jäi maailmalle. Kaikki maailman asiat, koko sen julkinen ja kulttuurillinen luomistyö jäi vanhurskauttamattomaksi ja Kirkon pyhittämättömäksi. Kristityt alkoivat elää vaikeasti keskenään sovitettavissa heidän olemassa olonsa aspekteissa - Kirkossa ja maailmassa.

Maailmassa tapahtui valtava julkinen ja kulttuurillinen luomistyön liike, tieteessä, filosofiassa, taiteessa, valtiollisella ja sosiaalisella elämän aloilla, tekniikan saavutuksissa, ihmisten moraalisissa suhteissa, jopa uskonnollisessa ajattelussa ja mystisissä asennoitumisissa ja kaikki tämä etupäässä tapahtui ilman Kirkkoa, ohii Kirkon ja oli etupäässä sellaisten ihmisten suorittama jotka olivat lähteneet kirkosta tai välinpitämättömiä sitä kohtaan.

Kristitytkin ottivat siihen osaa yksittäisinä henkilöinä. Ja heidän luomistyönsä maailmassa, niinkuin itse luomuskin jäi perusteettomaksi, pyhittämättömäksi, alistamattomaksi uskonnollisen elämän alulle. Kuusi päivää viikossa uskovaiset Kirkon jäsenet osallistuivat perusteettomaan, pyhittämättömään maailman elämään, alistuivat sille, mutta kirkollinen kristityn elämän elävät ainoastaan Kirkossa, käyvät sunnuntaisin ja pyhäisin kirkossa, käyvät pyhillä (ripillä ja ehtoollisella) suuren paaston aikana, rukoilevat Jumalaa aamulla

ja illalla, mutta eivät elää kristillistä elämää maailmassa, kulttuurissa, yhteiskunnassa.

Heidän luomistyönsä on valtiollisessa ja taloudellisessa elämässä, tieteissä jataiteissa, keksimisissä ja löytämisissä, jokapäiväisessä moraalissa jää kirkon ulkopuolelle, epäuskonnolliseksi, maailmalliseksi, maalliseksi. Ja heidän olemisensä rytmi näissä kahdessa eroitetussa aspektissa on aivan erilainen. Kiihkeät luomistyön liikkeet yhteiskunnassa, kulttuurissa, tieteessä ja verrattain liikkumattomuus ja vanhan vaaliminen Kirkossa. Ja tälläisen, maailmaan suhtautu. isen seurauksena Kirkko, alkaen myöhäisemmältä keskialalta ja koko uudenajan aikana menetti hyvin paljon. Tapahtui suuri luopuminen, uskon kadottaminen. Yhteiskunta, kulttuuri ja valtio vähitellen menettivät kristillisyytensä. Kirkko menetti johtoasemansa ihmiskunnassa, vähitellen joutui vähemmistöön, joka menetti vaikutuksensa luomistyöhön, yhteiskunnassa, valtiossa, kulttuurissa.

Ja kysymys pelastuksesta ja-maailman vallasta, oli johdettu ainoastaan valittujen, hurskaiden ja Kirkon kaikkia sääntöjä noudattavien yksittäisten uskovien henkilöiden henkilökohtaisen pelastuksen huolesta, mutta vanhan ja Bysantin Kirkon ideaalit, pyhien Isien ideaalit theosiksesta, luodun jumalallistamisesta, maailman kirkastumisesta, kaiken kristillistämistä yhteiskunnassa ja valtiossa, ja itse yhteiskunnan ja valtion kirkottamisesta, pelastuksen objekteina, rinnan ihmisten henkilökohtaisen pelastuksen kanssa-kaikki nämä ideaalit himmenivät, tummenivat Ortodoksisuudessa myöhäisenä keskiaikana ja uutena aikana.

Ja vasta XIX vs alkoi vpimakas venäläinen uskonnollis-filosofisen ja teologisen ajattelun reaktio tätä vastaan.

IV Pelastus ja maailman valtakunta venäläisessä uskonnollis-filosoofisessa ja teologisessa ajattelussa XIX ja XX vs alussa

Syntynsä alusta saakka on venäläinen uskonnollis-filosofinen ja teologinen ajattelu merkitty vilpittömällä ja syvällä julkisella paatoksella. Se on aina suuntautunut "yhteiseen asiaan", paloi "Jumalan valtakunnan" ideasta ja sen malttamattomaan toisen tulemisen uskosta.

Tämän lisäksi venäläinen uskonnollis-filosofinen ajattelu oli myös konkrettinen, myönteinen, pragmaattinen, joka esitti maailman kirkastumisen ehdotukset ihmisten veljellisen ykseyden kautta "pyhässä yhteiskunnallisuudessa", sen oikeudenmukaisessa järjestemisessä. Venäläiset ajattelijat halusivat ja pyrkivät aina reaaliseen toimintaan, välittömään sanan saattamiseen teoiksi. Voi rohkeasti sanoa, ettei yhdessäkään kristillisessä maassa kristillisyyden sosiaalinen luonne ja "maailman valtakunnan" pelastuksen tehtävä ei ollut niin syvästi käsitetty kuin venäläisessä uskonnollisessa ajattelussa. Ja kaikissa venäläisen filosofian suunnissa, niin ne jotka tunnustivat Kristuksen ja Kirkon kuin ne jotka kielsivät nämä ja slavo-fiilisyys ja länsimaisuus, ja narodnikkilaisuus (venäläinen yhteiskunnallispoliittinen liike 1800 luvun lopussa), ja sosialismi ja anarkismi ja tolstolaisuus kaikki ne olivat sissimmältään kristillisyyden läpikäymisiä, meidän aikamme kriittisen historian tapahtumia, joka todistaa harvinaisesta uskonnollis-yhteiskunnallisesta jännitteellisestä etsimisestä kaikkien näiden liikkeiden syvimmissä uumenissa.

Jopa-erkaannuttuaan Kristuksesta-venäläiset ajattelijat palvelivat Hänen esiataaan. Homjakov kirjoittaa: "Eikö se rakata Kristusta, kuka rakastaa totuutta? Eikö se ole Hänen oppilas, itse sitä tietämättä, kenen sydän on auki kanssakärsimykselle ja rakkaudelle? Eikö Yhtä Opettajaa, joka ilmestyi itsessään-rakkauden ja itsensäkieltämisen täydellisyys, jäljittelee se kuka on valmis lahjoittamaan onnensa ja elämänsä veljien puolesta"? Ensimmäistä kertaa XIX vs. meillä nosti kysymyksen sosiaalisesta luonteesta ja kristillisyyden merkityksestä Tsaadaev. Omissa suunnitteluissaan filosofisissa kirjeissään hän julistaa kristillisyyden eurooppa (ja koko maailman) liikkeelle panevaksi voimaksi. Se liikuttaa maailmaa, ohjaa historiaa, luo kulttuuria, muodostaa yhteiskunnan.

Tsaadaev luo itsessään alun ja voimakkaan myöhemmän kehityksen töytäisy.

Gertzen haaveili yhteiskunnan uudelleen järjestämisestä kristilliseltä pohjalta. "Kristillisyyden sosiaalinen puoli-kirjoittaa hän-on vähiten kehittynyt. Evankeliumin täytyy astua elämään, sen täytyy antaa sen yksilöllisyyden joka on valmis veljeyteen."

Ogarev rakensi kokonaisen kristillisen filosofian järjestelmän: "Totuus on kristillisyydessä, missä on Jumala-Isä, me lapset; Täällä on se minne voi laskea kärsivän pään, on kenelle antaa rakastavan sielun."

Ensimmäisillä venäläisillä sosialisteille, Furje'n ja Sen Simon'in oppilaille sosialismi ei tuntunut muulta kuin käytännön kristillisyydeltä.

Dekebristien lapset juhlallisesti vannoitivat käsi Raamatun päällä pyhittäen oman elämänsä kansan vapauttamiseksi. He uskoivat, että siinä he kulkivat Kristuksen jalanjälkiä. Ogarev vannoi: "Niinkuin Kristus, haluan minä ihmisten puolesta kärsiä vainoja; jotta lakkaisi kahleitten ääni ja löisi sovinnon hetki."

Näiden ensimmäisten venäläisten jumaletsijöitten sosiaalisen totuuden etsimisen "maailman valtakunnan" pelastuksen apostolien tragediana, oli se, että virallinen Kirkko hierarkkien ja hallinnollisen struktuurin muodossa oli usein valvojana "järjestyksen säilyttäjänä" ts. vakiintuneitten sosiaalisten epäoikeudenmukaisuuksien säilyttäjänä. Kirkko, valtion orjuuttama, Dostojevskin mukaan oli "halvaantuneena". "Lain noudattajat ja byrokraatit", Kirkon "läpipääsemättömän muurin tavoin" (niinkuin tästä puhui J. Aksakov), olivat syypäitä siihen että venäläinen sosialismi katkaisi suhteensa viralliseen kirkkoon. Botkin protestoi sitä vastaan, että "Jumalallisen ja tuonpuoleisen nimessä, ei arvosteta koko todellisuuden valtakuntaa".

Belinski kieltäytyi kirkosta muttei Kristuksesta, Kirkossa häntä kuohutti ainoastaan henkilökohtaisen pelastuksen, ainoan ideoin valtiut. Hän niin kuin Ap. Paavalikin, oli valmis antamaan henkensä veljien puolesta. Pois minusta autuus-sanoi hän, jos se-on minun omaisuus tuhannesta? En halua minä sitä joa se ei ole minulla yhteinen vähempien veljieni kanssa ja tulee aika jolloin ei tule olemaan rikkaita, köyhiä, hallitsijoita, alamaisia vaan veljiä ja ap. Paavalin sanoin, "Kristus antaa valtansa Isälle".

Ja koko myöhempi venäläinen sosiaalinen ajattelu ja venäläinen vapautusliike, mitä eivät olisikaan kieltäneet Kirkkoa ja jopa Kristusta, heidän lähtökohtansa oli yksi: Evankeliumin saarna rakkaudesta lähimmäistä kohtaan ja usko Jumalaan Valtakunnan maahan tuloon.

Koschelev toistaa Belinskia: "Kristuksen opin on tultava nyt elämään ja täysin muuttaa kaikki yhteiskunnalliset ehdot tai sitten Kristuksen oppi on vale ja me kaikki, julmia röyhkimyksiä kutsuessamme itseämme kristityiksi. Olemme päkanoita emmekä muuta... Jos on tärkeätä ymmärtää Kristuksen opetusta niin vielä tärkeämpää on toteuttaa Hänen jumalliset ohjeet maailmassa, tässä suhteessa olemme vieläkin kauempana kristillisyydestä kuin ensimmäisessä tapauksessa.

Tämä paha mielestäni on vaarallisempi kuin epäusko, sillä se on sen juuri. Epäuskova on oikeassa toimiessaan miten toimii, mutta uskova tietäen epäuskovan elämänmuodon, kantaa hänen syntinsä painon".

Homjakovin oppi Kirkon yleisyyden luonteesta ja kristillisyyden sosialisamisesta merkityksestä ja "maailman valtakunnan" välttämättömästä pelastuksesta muodostaa kokonaisen aikakauden teologian perustelun. Jumala ei avaudu itsessään sulkeutuneessa persoonassaan. Uskon armo lähetetään ainoastaan "kristittyjen vastavuoroiselle rakkaudelle". Helluntaina Pyhä Henki laskeutui ei yksittäisten henkilöitten päälle vaan "Kirkon, joka on koottu pyhässä rakkauden ja rukouksen ykseydessä". Ei ole muuta tietä Kristuksen luo kuin veljellisen rakkauden tie, sillä tämä rakkaus onkin Kristus. Ei voi kuvitella että ihminen löytää Kristuksen vaikka on hylännyt maailman, kieltänyt veljet, tehtyään itsensä kuuroksi ja sokeaksi ihmiskuntaa kohtaan, sillä Jumala ei avaudu yksinäiselle sielulle joka on muraannut itsensä eristäytyneisyyteen, vaan sielujen liitolle jotka ovat rakkauden kanssakäymisessä. Jumalan rakkauden erottaminen rakkaudesta ihmisistä kohtaan on vale, henkilökohtaisen pelastuksen erottaminen yleisestä pelastuksesta on hulluutta.

Homjakovin uskonnollinen filosofia nojaa toimintaan. Hän kutsuu kristityt yleiseen toimintaan, Kristuksen opin reaaliseen toteuttamiseen elämässä, uskonnollisen hengen avulla tapahtuvan yhteiskunnallisen valkeuttamiseen.

Kirkon yleisyys on täytteen muoto, johon pitäisi koko yhteiskunnallisen elämän pyrkiä.

Homjakovin mukaan "vapaaseen yleisyyteen ja rakkauteen" sisältyy venäjän kansan historiallinen lähetystehtävä, yleinen Idän ortodoksisuuden kutsu.

V. Solovjev, suuri venäläinen ja yleismaailmallinen uskonnollinen ajattelija ja filosofi; on kehittänyt oikein erikoisen ja syvän systeemin "kristillisestä politiikasta" ja Kirkon sosiaalisesta lähetystehtävästä "slavofiilien (Homjakov oh. Kirievskij, K. Aksakovin) oppien pohjalta. Solovjevin filosofisen systeemin lähtöperustana on hänen oppinsa Jumalihmellisyydestä. Tästä hän lähtee myös perusteltaessa Kirkon sosiaalista lähetystehtävää.

Solovjev aloitti vakuuttamalla, että uskonnot, niinkuin korkea alku, joka johtaa yhteiskunnan elämää, ei ole enää olemassa; ihmiskunta tuloksettomasti pyrkii asettautumaan maan päälle ilman Jumalaa, mutta nämäkin pyrkimykset ovat tuomitut epäonnistumaan.

"Vanha traditionaalinen uskonnon muoto-kirjoittaa Solovjev-lähtee uskosta Jumalaan, mutta ei saata uskoa loppuun. Nykyaikainen, uskonnon ulkopuolinen sivilisaatio lähtee uskosta ihmiseen, mutta sekin ei saata omaa uskoa loppuun; johdonmukaisesti johdettu ja loppuun saakka täytetyt molemmat nämä uskot Jumalaan ja ihmiseen, -yhtyvät yhdessä täydessä ja kokonaisessa totuudessa Jumalihmisestä."

Ihminen-ei ole ainoastaan passivinen Jumalan kunnian silminnäkijä, vaan Jumalan aktiivinen kumppani Hänen talonrakennuksessaan. Eivät ainoastaan valitut ole kutsutut valtaan, vaan koko maailma odottaa kirkeastumista. Tästä syystä-uskonto ei ole jokaisen henkilökohtainen asia vaan kaikkien yhteinen asia. Jos Kristuksen oppi on-Totuus, sille pitää olla vapaasti alistettu koko ihmiskunnan elämä, niin valtiollinen kuin sosiaalinen ja taloudellinen.

Kirkko niinkuin Jumalan Valtakunta on kutsuttu kietomaan kaikki ehdottomasti, se onkin "totinen tai vapaa teokratia".

Kristillisuus-ei ole pelkästään miettimistä Jumalasta vaan jumaltoimintaa. Jumaluuden ja ihmiskunnan yhteinen toiminta viimeainitun saattamiseksi lihallisesta henkiseen ja jumalalliseen."

Omassa referaatissaan "Keskiajan maailmankatsomuksen rappiosta"(1891), Solovjev profeetan päätöksellä paljasti hänen aikansa ulkonaista, formaalista byrokraatista kristillisyyttä, valheellisen spiritualismin ja individualismin sekä kuivaa elotonta skolastisen dogmatismia.

Yhteiskunta, joka tunnustaa Kristuksen totuutta, kun ulkoista faktaa, ja joka toivoo, että elämä jäisi ennalleen pakanalliseksi ja Jumalan Valtakunta maailman ulkopuolelle, "kuin hedelmätön koriste tai tavallinen lisä maailmalliseen valtakuntaan"-sellainen yhteiskunta kavalraa Kristuksen. Kristillisyyks on uusi syntyminen, kilvoitus, elämän asia, olemassa olon normi.

Totisen kristillisyyden väärentäminen on "eläimellinen oppi, että ainut pelastuksen tie on usko ja dogmit².

Luulloteltu kristillisyyks on syntynyt ainoastaan henkilökohtaisen pelastuksen uskontoon, tunnusti "maailman valtakunnan" pahaksi ja silloin siihen muuttuivat pahat henget. Sinä aikana kun/kristityt kavalisivat Kristuksen asi^{nimi} en, eikristityt palvelivat Häntä.

Koko säsiaalinen kehitys, kaikki kristittyjen uudelleen muutokset viime vuosisatojen aikana olivat ei kristittyjen suorittamia. Kristuksen henki hengittä siellä missä tahtoo.

Solovjev suosittelee nimikristityille, jotak ovat ylpeitä omasta... uskotaan muistamaan kahden apostolin historian-Juudas Iskariotin ja Tuomaan. Sen asemesta, että moitittaisiin euskovien asioita, yrittäisivät he itse tehdä, paremmin, muodostaa elävä, sosiaalinen yleinen kristillisyyks".

Dostojevskin uskonnollinen ajattelu on yhteydessä Solovjevin opetukseen. "Sosiaalisen toiminnan "kohde ja loppu-yleiskansallinen ja yleinen Kirkko, joka on toteutettu maan päällä. "Kirkko, kuin julkinen ideaali"-siinä Dostojevskin perusidea.

Dostojevskin "venäläinen sosialismi"-puhui Solovjev- korottaa kaikki Kirkon siveelliselle tasolle, vaatii kaiken valtiollisen ja julkisen järjestyksen henkeen saattamista, siinä tapahtuneen totuuden lihaksitulemisessa ja Kristuksen elämässä. " Totinen kristillisyyks ei voi olla pelkästään kotoista tai kirkollista, sen pitää olla yleistä.

Dostojevskij uskoi, että Jumalan Valtakunta maanpäällä muodostuu ei pakottamalla ja orjuuttamalla (Suuren Inkvisiittorin idea), vaan vapaudella ja kärsimysten koetuksella.

"Karamazovin veljissä" Dostojevskij, profetoi: "Kristus tulee olemaan kaikki kaikessa. Se merkitsee, että Kristuksen täytyy muuttaa koko ihmisten yhteiskunta "tämän maailman valtakunta".

Mutta Kristuksen Valtakunta on Kirkon valtakunta. Ei Kirkon ei tarvitse uudelleen syntyä valtioksi vaan valtion on päädyttävä siihen, että "Maailman valtakunta" muuttuu Kirkoksi ja yhdistyy siihen.

Venäläinen uskonnollinen ajattelu ei pyrkinyt pelkästään kirkottamiseen ja tämän maailman valtakunnan pelastamiseen, mutta se, oikein erikoisen filosofin henkilössä oppineen ja ajattelijan - Nikolai Feodorovissa esiintoi eräänlaisen "paratiisin luomisen idean maailmaan", todellisen "Jumalan Valtakunnan maanpäälle".

Feodorovin päätyö "yhteisen asian filosofia", jossa hän kehittää yleistä kuolleitten isien yleisnousemista poikien yhteisin voimin, aiheutti Solovjevissä vaikutelman, että hän kirjoitti Feodoroville: "Sanon ainoastaan sen, että kristillisyyden ilmenemisen jälkeen, Teidän "projekti" on ihmisen hengen ensimmäinen eteenpäin toiminta Kristuksen tiellä."

Venäläisen uskonnollisen ajattelun perusideana XIX ja XX vs. alussa oli idea, joka Tsaarsaavilla kutsutaan "kristillisyyden yleismaailmalliseksi voimaksi", joka toimii universaalisesti hengellisessä maailmassa; Homjakovilla "sobornot", Solovjevillä "kaikkisyys", Dostojevskillä "venäläiseksi sosialisiksi", Feodorovilla muotoutuu "moniyksydeksi".

Maailmallinen organismi on yksi. Ihmisen tehtävä-repeytyneen moninaisuuden kokoamisessa "moniyksyteen". Maailma kaikilla ihmis ja kosmis olemisensa askelmilla ei ole annettu vaan määrätty tehtäväksi.

Ihmiskunta on kutsuttu toteuttamaan ei ainoastaan uutta yhteiskuntaa, vaan muodostamaan uuden kaikkeuden. Sen pitää yhdistyä yhdessä perheessä, silloin sana "mina" ja "muut" vaihtuu merkitsemään "me" ja "ne". Kaikki ovat veljiä, läheisiä, "kaukaisia ei ole olemassakaan".

Feodorov johtaa tämän opin Kolminaisuudenopista. Hänelle se ei ole pelkästään uskon dogmi vaan tehtävän dogmi. Ihmiskunta on kutsuttu suureen aktiiviteettiin, ei pelkästään julkiseen vaan myös kosmiseen.

Jumalan valtakunta toteutuu täällä, maanpäällä, "suuren yhteisen asian", toteuttamisessa - "kuolleiden ylösnousemisessa". Ihmiskunta voittaa kuoleman, tulee aktiivisesti vaikuttamaan luontoon, kosmokseen, ja enää ei tule olemaan "sokeita voimia" ja "moniyhteinen kosmos assimiloituu moniyhteiseen Jumalaan

Feodoroville - uskonto - on reaalin kosminen voima, joka muuttaa maailman. Kristillisyydelle Feodorov asettaa valtavan käytännöllisen tehtävän yleisessä kaikkien kuolleiden ylösnousemuksessa, vaatii täydellistä ihmisen luomistyön toteutumista - tieteellistä, teknistä, sosiaalista ja teologista.

Kristillistä näkökannalta katsottuna, Feodorovilla on paljon kiistanalaista, hyväksymätöntä. Hänen systeeminsä on liian naturalistinen, liian rationalistinen, liian utopinen, liian heikennetty perisynnin ja pahan tunneriittämätön Golgatan ja Ristin ymmärtäminen. Idea paratiisin olemassa olostamaan päällä - se on valheellinen utopinen idea. Jumalan valtakunta otaksuu maan ja maailman kirkastumista, uutta maata ja uutta taivasta.

Ja kuitenkin Feodorovin teoria vavahduttaa omalla rohkeudellaan usein neroudellaan. Hänellä pelastus ei levittäydy pelkästään "maailman valtakunnan yli" vaan myös kokonaisuudessaan koko kosmoksen yli ja ihmiskunta on kutsuttu olemaan ei ainoastaan kaikkein aktiivisempänä osanottajana vaan tämän yhteisen pelastuksen ja kaikkien ylösnousemisen myös /~~tämän~~ kanssaluojana (yhdessä Jumalan kanssa), yhdistäen kaikki olemassa oleva yhteen moniykseyteen.

On aihetta tämän lyhyen venäläisen uskonnollisen ajattelun "pelastus ja maailman valtakunnan kysymyksen" tarkastelun yhteydessä sanoa vaikkapa muutama sana Leo Tolstoin tragediasta.

Vaikka Tolstoi kielsikin Kirkon, muunteli Evankeliumia, ei uskonut Kristuksen Jumaluuteen, mutta hänen kiihkeä syvästi aito ja ennalta varoittava paljastus kristittyjen elämän huutavien vastakohtien olemassa olostaverrattuna Evankeliumin opetukseen, kestäättömän valhen paljastus, jotka vallitsevat maailmassa joka kutsuu itseään kristityksi, oli ikäänkuin profetaalinen kutsu katumukseen "Jo on kirves pantu puitten juurelle" (Mat. 3, 10).

Myöhemmät tapahtumat saattoivat toteen tämän kärsivän sielun profettallisen huudon.

Tähän minä päätän oman venäläisen uskonnollisen ajattelun tarkastelun pelastuksen, maailman valtakunnan, ja Jumalan valtakunnan kysymyksistä.

V Loppulause

Oheinen yritys yleisistä käsityksistä teemasta "pelastus ja maailman valtakunta: objekti ja eettinen tehtävä", on luonteeltaan diskussionaalinen, eikä ~~se~~^{siitä} ole yritetty tehdä täysin ko. teeman selvittävää vastausta, vaan tarkoituksena oli stimuloida keskustelu ja antaa sille materiaali. Kuitenkin niinkuin minusta tuntuu voi edellä esitetyn materiaalin perusteella tehdä seuraavat johtopäätökset tai asetelmat:

1) Kaikenlaisen pelastuksen perustana on henkilökohtainen pelastus Kristuksessa ikuista elämää varten Jumalan Valtakunnassa.

2) Pelastus on yhtäaikaan annettu ja määrätty tehtävä ja tapahtuu jumal-ihmillisen synergismin kehityksessä Jumalan armon avulla.

3) Kirkko on kutsuttu johdattamaan ihmiset pelastukseen, ikuiseen elämään Jumalan valtakunnassa.

4) ~~Pelastus vahvistuu kirkossa~~^{lla} Kirkossa tapahtuvalla pelastuksella vahvistuu ja postuloituu pelastuksen yleisyys, pelastushengellisessä yhteiskunnassa ja sen kautta, pelastus veljien kanssa Kristuksessa ja koko Jumalan luomisen kanssa.

5) Niin henkilökohtainen pelastus, niinkuin perusta ja edellytys mille tahansa pelastukselle, yhdistyy Kirkossa Yleisen pelastuksen kanssa kirkollisessa yhteiskunnassa.

6) Henkilökohtaisuus ja yhteiskunta kirkossa ovat elävässä kanssakäymisessä, kuuluvat samalle konkreettiselle kokonaisuudelle Kirkolle.

- 7)Kirkon lisäksi,joka on jumalinhimillinen,^{piiri}maailmassa on olemassa vielä ihmisten yhteiskunta ja se on paljon laajempi ja leveämpi kuin Kirkko.
- 8)Ja ihmisen persoonan ei saa repiä siitä yhteiskunnasta,niinkuin ihmis-kuntaa ei saa erottaa ihmisten persoonista.Ja täällä niinkuin Kirkossakin,persoonan ja yhteiskunta ovat elävässä yhteistoiminnassa,kuuluvat yhteen konkreettiseen kokonaisuuteen.Persoonien hengellinen elämä heijastuu yhteiskunnan elämään.Ja yhteiskunta on on eräs hengellinen organismi,joka tulee ruokituksi persoonien elämästä ja ruokkii niitä.
- 9)Kristillinen ikmestys on ennen kaikkea ilosanoma Jumalan Valtakunnan tulemisesta,jonka etsiminen on ennen kaikkea meille annettu.Jumalan valtakunnan etsiminen ei ole pelkästään henkilökohtaisen pelastuksen etsimistä.Jumalan Valtakunta on maailman kirkastumista,yleinen ylönnousemus, uusi taivas ja uusi maa.
- 10) Tätä varten sen hapatus ja Jumalan Valtakunnan siemenien täytyy tunkeutua koko maailmaan,mikä merkitsee-yhteiskunta,"maailman valtakunta".
- 11) Niinkuin ensimmäiseksi Kirkko-kirkollinen piiri on kutsuttu toteuttamaan tämä Jumalan Valtakunta,niin tästä seuraa,että kirkolla on velvollisuus ja vastuu kylvää Jumalan Valtakunnan siemeniä maailmassa ,maailman valtakunnassa.
- 12)Tällatavoin maailman Valtakunta,Kirkon tehtävien kannalta,eikä ainoastaan voi,vaan sen pitääkin olla pelastuksen objektina.
- 13)Eettinen tehtävä tässä yhteydessä on kahdenlainen:
- a) lopullisen kohteen laadussa-edesauttaa "maailman valtakunnan "kirkastumista "Jumalan valtakunnaksi" eskatologisella alalla.
 - b)jokapäiväisen tehtävän laadussa-historiallisessa prosessissa,aktiivisesti osallistua uuden oikeudenmukaisemman yhteiskunnan rakentamiseen,tai-tella sosiaalisia epäoikeudenmukaisuuksia vastaan,ihmissortoa vastaan,rasis-mia,sotia,vastaan, veljeyden vakiinnuttaminen,vapauden ja ihmisten välisen kansojen ja valtioitten välisen yhteistyö hyväksi.

14) Kirkko ei luo poliittista ohjelmaa eikä anna konkreettisia ohjeita, minkälaisen poliittisen tai sosiaalisen järjestelmän pitää olla, miten jokaisen pitäisi menetellä jokaisessa erilaisessa tapauksessa.

Kaikki tämä-ihmisen vapauden asia. Kirkko ainoastaan kasvattaa ja valkaisee omantunnon sitä varten, että ihminen voisi käyttää hyväkseen omaa ~~kristillistä~~ vapauttaan kristillisesti ja puhuu sille, koska hän tekee syntiä.

15) Henkilökohtainen ja yleinen pelastus, tämän maailman pelastus-ovat ~~jumalainhimillisen synergismin~~ ja kaksi samaa puolta saman jumalinhimillisen synergismin prosessissa ja toinen ~~arvittaa~~ arvittaa toista, sillä kumpaakin pelastuksen muotoa tarvitaan Kirkon missiota varten ja Jumalan Valtakunnan perustamiseksi.

23.III.1977 Protopresbyteri Professori V.Borovoi

kännös igumeni Lõngin

KRISTITYN PELASTUS HÄNEN VANHURSKAUTTAMISENAAN JA JUMALALLISTA-
MISENAAN

On vaikeata löytää teologista ongelmaa, joka siinä määrin kuin pelastuksen probleema liittäisi aiheen niukan käsitteelyn sen polttavaan ajankohtaisuuteen. Ainoakaan kristitty ei epäile sen ajankohtaisuutta, koska se ei ainoastaan ole siveellisten normien pohjana ja itse asiassa ole niitä vahvistamassa, vaan se myöskin asettaa kysymyksen kristityn ajallisen ja iankaikkisen olemassaolon persoonallisesta kohtalosta.

Ei voida sanoa, etteikö pyhässä Raamatussa sekä erityisesti pyhien isien kirjoituksissa olisi riittävästi pelastuksen ongelman selvittämiseen tarvittavaa alkumateriaalia. Oppi pelastuksesta muodostaa ilmoituksen ytimen, kun taas pelastus on ihmisen päämäärä, koska niin hyvin UT:n kuin VT:nkin (Gal.3:24) ilmoituksen keskuksessa on Herran Jeesuksen Kristuksen jumalinhimillinen persoona, "joka meidän ihmisten tähden ja meidän autuutemme tähden astui alas taivaista ja otti miehuuden Pyhän Hengen kautta neitsyt Mariassa ja tuli ihmiseksi."¹⁾ Palautta-
kaamme mieleen, että jo VT:ssa valitun kansan eteen oli asetettu selvä vaihtoehto: "kun minä ... käsken sinua rakastamaan Herraa, sinun Jumalaasi, ja vaeltamaan hänen teitänsä ja noudattamaan

1) Nikaiian-Konstantinopolin uskontunnustus.

hänen käskyjensä ... , että eläisit ... ja että Herra, sinun Jumalasi, siunaisi sinua ... Mutta jos sinun sydämesi kääntyy pois etkä tottele, vaan annat vietellä itsesi ... , ... te totisesti hukutte ..." (Deut. 30:16-18). Sen tähden profeetta Miikalla oli täysi syy huudahtaa: "Hän on ilmoittanut sinulle, ihminen, mikä hyvä on; ja mitä muuta Herra sinulta vaatii" (Miika 6:8).

Niinpä vanhan liiton ihmiselle ja valitulle kansalle kokonaisuudessaan pelastuksen ongelmalla oli erikoisen käytännöllinen luonne Jumalan lain käskyjen täyttämisen tai rikkomisen ongelmana, niin hyvin henkilökohtaisella kuin koko kansaa koskevalla tasolla, ja vastaavasti persoonallisen ja kansallisen pelastuksen tai tuhon ongelmana. Pelastus ja tuho ymmärrettiin tällöin maallisen, ajallisen olemassaolon puitteissa.

Kristus "täytti" lain (Mt.5:17), s.o. käsitti sen uudella tavalla, paljasti sen olemuksen - käskyinä rakastaa Jumalaa ja ihmisiä (Mt.22:36-40) - sekä irroitti ne pienen pienistä rituaalisista, terveydenhoidollishygieenisistä kansan elämään ja oikeudenkäyttöön liittyvistä määräyksistä (Mt.19:3-9; 12:1-8), joilla oli ajallinen ja paikallinen merkitys, ja samoin myös myöhemmistä kerrostumista, perinteestä, jolla ei ollut perustusta ilmoituksessa (Mt.15:3-20). Tämä lain "täyttäminen" ilmeni sekä itsensä Jeesuksen Kristuksen että hänen opetuslastensa teoissa ja sanoissa. "Ennenkuin usko tuli, vartioitiin meitä lain alle suljettuina uskoa varten, joka oli vastedes ilmestyvä", kirjoitti apostoli Paavali. "Niinmuodoin on laista tullut meille kasvattaja Kristukseen, että me uskota vanhurskaiksi tulisimme. Mutta uskon tultua me emme enää

ole kasvattajan alaisia" (Gal.3:23-25).

Mutta Kristus suoritti vapauttamisen lain ikeestä siten, että lain sisältöä, erityisesti sen aatteellismoraalista, ilmestyksellistä perustaa, joka määräytyy ihmisen suhteena Jumalaan, ei kumottu tai heitetty pois, vaan se siirrettiin toiseen psykologiseen piiriin. Jumalan rakastamisen ja siitä alkunsa saavan luodun, ennen kaikkea ihmisten rakastamisen on tultava kristityllä lain rikkomisen seurausten aiheuttaman pelon tilalle. Katoamattoman moraalisen sisältönsä vuoksi laki (erityisesti dekalogi) pitää täyttää, mutta ei enää pakonomaisen kuuliaisuuden, vaan rakkauden luoman vapauden ilmapiirissä. Nimenomaan tämän vuoksi "rakkaus on lain täyttymys" (Rm.13:10) sekä täydellisyyden side" (Kol.3:14). Elävässä, voimallisessa hengellisessä tilassa olevan ihmisen rakkauden olemassaolo tuo välttämättä mukanaan myös rakkauden tekoja, mikä onkin ainoa, millä voidaan olla Jumalalle mieliksi, millä voidaan täyttää hänen käskynsä. Tämä syy-yhteys on yhtä luonnollinen ja lainmukainen kuin viikunan kypsyminen viikunapuussa, koska "hyvä ihminen tuo sydämensä hyvän runsaudesta esiin hyvää" (Lk.6:43-45).

Niinpä se, joka rakastaa, vapautuu jo lain rikkomisesta aiheutuvasta rangaistuksen pelosta, ja sitä paitsi sitä enemmän, kuta väkevämpi on rakkaus, koska "pelkoa ei rakkaudessa ole, vaan täydellinen rakkaus karkoittaa pelon" ja tässä on suuri etuoikeus, "sillä pelossa on rangaistusta" (1.Jh.4:18). Itse asiassa jo VT:n profeetat avasivat silmät näkemään tämän hengellisen vapauden tilan. Eräs heistä lausui Jumalan nimissä: "Laupeutta minä haluan enkä uhria" (Hoos.6:6), toisen janoessa puolestaan uuden liiton koittoa, jolloin laki on sy-

dämiin kirjoitettu eikä enää "toinen opeta toistansa eikä veli veljeänsä sanoen: 'tuntekaa Herra', sillä he kaikki tuntevat Herran" (Jer.31:31-34).

Kuvattavana oleva, evankelista Johanneksen ilmaisen mukaan "täydellisen" rakkauden intomielisyyden tila onkin pyhyiden olotila ja siten myös pelastettuna olemisen olotila. Tämä tila alkaa jo tässä elämässä, mutta ollessaan siinä kristitty siirtyy myös iankaikkisuuteen.

Valtava uustestamentillinen ajatus ihmisen pelastamisesta suhteesta Jumalaan, ei pelon, vaan rakkauden varaan rakentuva, sai kirkkaan ilmauksensa ja selityksensä pyhien isien kirjoituksissa. Niinpä Johannes Krysostomos sanoo: "Rakkaus ... on pyhien ihmisten erityinen tuntomerkki (on heille luonteenomainen), koska se on jokaisen hyveen perustus. Sen avulla pääasiassa me kaikki pelastummekin. Juuri siitä (sanoo Kristus) opetuslapsi tunnetaankin."²⁾ Kommentoidessaan 1.Kor. 13. lukua, tätä Jumalan Hengen innoittamaa apostolin rakkauden hymniä, p. Johannes vakuuttaa, että "mikäli rakkautta olisi kaikkialla yllin kyllin, silloin ei tarvittaisi lakeja eikä tuomioistuimia ..."³⁾ "Kristuksen rakastaminen", hän sanoo toisaalla, "merkitsee sitä, että ei ole palkkalainen ja ettei pidä (hurskautta) elinkeinona eikä kaupankäyntinä, vaan on todella hyveellinen ja tekee kaikki yksinomaan rakkaudesta

2) P.Johannes Krysostomos, Teokset, osa VIII-2, S.P-burg 1903, s.484; opetuspuhe 72,3 evankeliumista Johanneksen mukaan.

3) Ibid., osa X-1, S.P-burg 1904, s.323; opetuspuhe 32,5 1.Korinttolaiskirjeestä.

Jumalaan."4)

Vielä varhaisempi kirkon kirjailija Klemens Aleksandrialainen (+ 215) ajatteli samansuuntaisesti: "On tultava Logos Vapahtajan luo, ei rangaistuksen pelon ajamana eikä jotakin lahjaa odottaen, vaan hyvyyteen itseensä sisältyvän paremmuuden vuoksi ... rohkenen väittää, että ihmisen ei tule pyrkiä Jumalan tuntemiseen pelastumisen halusta, vaan hänen on hyväksyttävä ja omaksuttava se jumalallisen kauneuden ja suuruuden tähden, pyhyyden vuoksi, sekä sen tähden, että tämä tunteminen on kaiken luonnollisen yläpuolella."5)

Siirtyessämme teologeista hurskaisiin kilvoittelijoihin katsomme hyödylliseksi tuoda esille lukuisten esitettyjen mielipiteiden joukosta muutamia Makarios Egyptiläisen sanoja: "Niin pian kuin (sielu) mieltyy Herraan, se riistäytyy pauloistaan uskonsa ja ahkeruutensa avulla. Ylhäältä annettavan avun turvin se saa osakseen suurenmoisen valtakunnan, johon todella kiintyneenä se oman tahtonsa mukaan ja Herran auttaessa ei enää kadota iankaikkista elämää."6)

Mutta kaikkein selvimpänä on kaikesti pidettävä p. Antonios Suuren käyttämää ilmaisua kaikessa lakonisuudessaan: "Minä en enää pelkää Jumalaa, vaan rakastan häntä."7)

Yksin tein sopii todeta, että "Jumalan pelko", jolla

4) Ibid., osa IX-1, S.P-burg 1903, s.65; saarna 6,3 Apostolien teoista.

5) Klemens Aleksandrialainen, Stromateis IV,22, Jaroslavl 1892, s.482.

6) P.Makarios Suuri, Saarna 5,10; lainaus "Dobroljubien" mukaan, osa I, Moskova 1905, s.193.

7) Lainaus Avva Dorofein Sielulle tarpeellisen opetuksen mukaan, Kaluga 1895, s.60.

lakiin alistettuna on orjallinen luonne, ei katoa kokonaan Jumalaa rakastavasta kristitystä, vaan muuttuu radikaalisella tavalla toiseen muotoon säilyen pelkona menettää saavutettu riemullisen jumalayhteyden tila. Tätä jumalayhteyttä apostoli Johannes nimittää "Jumalassa pysymiseksi" (1.Jh.4:16). Tästä pelosta Klemens Aleksandrialainen kirjoitti: "En minä pelkää Jumalaa itseään, mutta pelkään ^{hänen/} helmastaan pois lankeamista."⁸⁾ Toinen tekijä sanoo: "Jokainen, jolla on omaisuutta, pelkää paljon menettämistä ... ja nostamisen jälkeen puutoamista ... Tämä on sanottu niistä, jotka ovat varsin täydellisiä ja puhtaita sekä sielultaan että ruumiiltaan." ⁹⁾

Esitetty teesi, jonka mukaan vanhatestamentillinen, Jumalan edessä koettavaan pelkoon perustuva lainomaisuus rinnastetaan uustestamentilliseen, Jumalan rakastamiseen perustuvaan siveelliseen vapauteen, herättää joukon kysymyksiä.

Kuinka mahdollista on saavuttaa hengellinen tila, jolle on ominaista riemullinen yhteys rakkauden kohteena olevaan Jumalaan, ja onko se ollenkaan saavutettavissa? Tavoitetaanko se hyvin persoonallisella tasolla vai onko tehtävä sen saavuttamiseksi asetettava kirkolliselle tai kenties jopa yleisinhimilliselle tasolle? Mikä asema sovitustyöllä, jonka Jeesus Kristus suorittanut, on tässä tapahtumisessa? Missä näkyy Pyhän Hengen toiminta, jota ilman - syvällisen, kaikkien kristittyjen vakaumuksen mukaan, jolla on luja perustuksensa ilmoituksessa - ihmisen hengellinen uudestisyntyminen ja kehitys on mahdoton? (Mk.13:11; Jh.3:5; 1.Piet.1:2; Rm.8:9,14; 15:19; 1.Kor.3:16; 2.Kor.3:17). Miten mahdollisuus saavuttaa

8)

9)

niin korkea hengellinen tila ja pysyä siinä liittyy yleisiin-himilliseen syntisyyden tosiasiaan? Onko lopulta pelastus mahdollinen niille, jotka eivät saavuta ja ehkä eivät pystyisikään saavuttamaan pyhyiden tilaa?

Kaikki nämä kysymykset muodostavat yhdessä soteriologisen probleeman. Esitelmän puitteissa ei ole mahdollista esittää tämän ongelman ortodoksista ratkaisua kaikessa sen täyteydessään, koska suppeahkoon asiaa valaisevaan dogmaattiseen kirjallisuuteen liittyy yksityisten teologisten näkökantojen avara ulappa. Näihin mielipiteisiin voi tutustua jokainen, joka pitää hyödyllisenä a.o. kirjallisuuteen tutustumista. Tästä syystä meidän tuleekin pysytellä niiden jokseenkin ahtaisten rajojen sisäpuolella, jotka määräytyvät esitelmän aiheen formuloinnilla, ja sallia itsellemme rinnakkaiskysymysten käsitteleminen ohimennen vain siinä, missä se osoittautuu aivan välttämättömäksi.^{x)}

+ +
+

Sanaa "jumalallistaminen" (θεωολογία) emme löydä Raamatusta. Tuonnempana me tulemme kuitenkin vakuuttuneiksi siitä, että siihen sisällytetty ylevä idea nousee monilta Raamatun lehdiltä. Mutta idea sai oman ilmauksensa ja tietyssä määrässä jopa ratkaisunsa eräiden kirkkoisien teoksissa. Kenties kaikkein selvimmän, syvällisimmän ja samalla lyhimmän

Huomautus. Täydellisempi esitys ja selvitys tässä luetelluista soteriologisista peruskysymyksistä on löydettävissä tämän kirjoittajan teoksesta "

jumalallistamisen ilmaisen löydämme p. Ireneokselta: "Jumala tuli ihmiseksi, jotta ihminen voisi tulla jumalaksi." ¹⁰⁾ Häntä toistaa p. Athanasios miltei samoin sanoin: "Hän tuli ihmiseksi, jotta me jumalallistuisimme." ¹¹⁾ Analogisia ilmaisuja voidaan löytää myös kappadokialaisilla isillä.

Näihin lyhyisiin sanamuotoihin kätkeytyy mitä rikkain teologinen sisältö. Ennen kaikkea niissä saa ilmauksensa p. isien vakuuttuneisuus ihmisen mahdollisuudesta jumalallistua, kaiken lisäksi periaatteessa jokaisen tällaisesta mahdollisuudesta. Toiseksi, vaikka jumalallistumisen päämäärä onkin mahdollinen saavuttaa, on se kuitenkin niin korkea, että sen toteutumiseksi tarvittiin jumalallista aloitetta. Tämä tapahtui Jumalan Sanan inkarnaatiossa. "Ainoasyntyinen Sana", kirjoitti p. Ireneos, "tulee alas luotuun ... joka ottaa sen vastaan. Luotu ottaa puolestaan vastaan Sanan ja nousee hänen luokseen kohoten enkeleitä korkeammalle." ¹²⁾

Jumalan Sanan inkarnaatiossa, hänen maallisessa elämässään, kuolemassaan ristillä, ylösnousemuksessaan, taivaaseen astumisessaan ja Isän oikealle puolelle istuutumisessaan ihmisen luonnon jumalallistaminen on jo tapahtunut, tosin yhdessä ainoassa rajoitetussa tapauksessa, jolla on kylläkin reaalin merkityksensä koko ihmiskunnan kannalta. "Hän on yhdellä ainoalla uhrilla ainiaaksi tehnyt täydellisiksi ne, jotka pyhitetään" (Hebr.10:14), joiden on kuitenkin saadakseen osallisuuden hänen sankaritekoonsa pantava pois itsestään "kaikki, mikä meitä painaa, ja synti, joka niin helposti mei-

10) P.Ireneos Lyonilainen, *Adversus haereses* V, Alkusana.

11) P.Athanasios Aleksandrialainen, *Oratio de incarnatione Verbi*, 54,3.

12) P.Ireneos, *ibid.* V, 36,3.

dät kietoo, ja juostava kestävinä edessämme olevassa kilvoituksessa silmät luotuina uskon alkajaan ja täyttäjään, Jeesukseen" (Hebr.12:1-2).

Mitä sitten sisältyy ihmisen jumalallistumiseen ja mitä vaaditaan sen saavuttamiseksi, lukuunottamatta ilmoituksen julistamaa, perutavaa^{s/} laatua olevaa, jo toteutunutta edellytystä - Jumalan Pojan inkarnaatiota ja hänen maan päällä suorittamaansa sankaritekoa? Yrittäen vastata tähän subjektiivisen kristillisen soteriologian peruskysymykseen vetoamme ennen kaikkea Jumalan sanaan.

Ihmisen jumalankaltaisuuden käsitteeseen tutustumme jo Raamatun ensimmäisillä sivuilla. Ihminen oli luotu Jumalan ennen aikojen alkua olemassa olleen aivoituksen mukaan Jumalan kuvaksi (Gen.1:26-27).¹³⁾ Tämä on tosiasia, jolla on määrävä merkitys ihmisen jumalasuhteeseen ja hänen asemaansa häntä ympäröivässä luodussa maailmassa. Ihminen on sukua Jumalalle hänen luomanaan olentona, ja tämän sukulaisuuden hän jakaa muiden luontokappaleiden kanssa. Mutta ihminen pitää hallussaan vielä erikoista sukulaisuutta - jumalankaltaisuutta, mikä selittää ihmiselle ominaista kykyä luoda, kehittyä ja olla vapaa. Erityisesti on pantava merkille Jumalan tuntemisen kyky jumalallisen ilmoituksen puitteissa, tuntemisen, joka toteutuu riemullisena jumalayhteytenä. Nimenomaan tämä tiedostettavissa oleva jumalayhteys, joka on iankaikkisen

13) Termejä "kuva" ja "kaltaisuus" pidetään usein synonyymeina. On kuitenkin huomattava, että jakeessa 27, joka esittää ihmisen luomisen tapahtuman, puhutaan vain ihmiselle annetusta Jumalan kuvasta. Tämä antoi monille aiheen olettamukseen, että jumalankaltaisuus on jotainmuuta, sellaista, mikä edellyttää omaksumista, kehittymistä ja täydellistymistä.

elämän pantti ja perusta (Jh.17:3), on jumalankaltaisuuden korkein hedelmä ja kaikkein kirkkain ilmenemismuoto. Ilman sitä Jumalan tunteminen olisi mahdoton.

Ihmisen luominen Jumalan kuvaksi loi edellytykset hänen hengelliselle kasvamiselleen, Jumalan tuntemiselle, jumalankaltaisuuden täydelle toteutumiselle hänessä, tekemiselle hänet osalliseksi jumalallisesta luonnosta (2.Piet.1:4), hänen jumalallistumiselleen (Ap.t.17:26-28).

Muutamit kirkon opettajista esittivät tähän prosessiin osallistumisen sekä kaiken muun luomisen idean ¹⁴⁾, joka vastaa täysin myöhemmän kehitysteologian positioita. Tämän teologian kirkkain edustaja on Teilhard de Chardin.¹⁵⁾

Tapahtui kuitenkin syntiinlankeemus. Ihminen käytti väärin jumalankaltaisuuttaan - m.m. Luojan hänelle antamaa vapautta sekä kykyä hallita ja määrätä luonnon voimavaroja (Gen.1:28-30; 2:20). Pankaamme merkille, että itsessään syntiinlankeemuksen luonteessa tuli näkyviin sekä ihmiseen pantu kyky että pyrkimys jumalallistumiseen. Näitä molempia kiusaaja käytti hyväkseen johdattaessaan ihmisen harhaan. "Te tulette niinkuin Jumala tietämään hyvän ja pahan", hän lupasi Eevalle (Gen.3:5). Sen sijaan, että ihminen olisi päässyt yhteistyöhön Jumalan kanssa, tekemään hänen kanssaan työtä luovan kuuliaisuuden tilassa, hän lähtikin kiusaajan vaikutuksen alaisena valheellisen itsensä jumalallistamisen tielle Jumalaa vastaan asettuen, s.o. sille tuhoisalle taipaleelle, jolla aikanaan kiusaajakin joutui lankeemukseen (Juud. 6; 2.Piet.2:4).

14) Pseudo-Dionysios, De coelesti hierarchia III,3.

15) P.Teilhard de Chardin, Le Phénomène humain ?

Syntiinlankeemuksessa ihmisessä oleva Jumalan kuva vahingoittui ja hämärtyi, hänen valtansa luontoon alkoi käydä suhteelliseksi, ja hänen vapautensa muuttui yhä enemmän synnin orjuudeksi. Tämän seurauksena ihmiskunta - harvoja myönteisiä poikkeuksia lukuunottamatta - oli vedenpaisumusta lähestyttäessä pelkkä massa perditionis (p. Augustinus), joka kelpasi vain tuhottavaksi. Siihen se myöskin tuomittiin. Noassa ja hänen jälkeläisissään säilyneen ihmisen jumalallistaminen kävi mahdottomaksi ilman erityistä jumalallista toimintaa, joka särki tapahtumien luonnollisen kehityksen, lopetti synnin kohtalokkaat seuraukset, mursi kausaalisen lainmukaisuuden kelvottoman ketjun, joka vei ihmiskunnan todellisen ihmisyyden - potentiaalisen jumalankaltaisuuden - täydelliseen menettämiseen. Tämä menetys olisi tehnyt mahdottomaksi millaisen jumalasuhteen tahansa ja johdattanut ihmisen lopulliseen tuhoon. ¹⁶⁾ Pelastukseksi tuli Jumalan rakkauden ilmaus ihmiseksi tullessa Sanassa, Jumalan Pojassa, joka otti itselleen inhimillisen luonnon, palautti tällä teollaan ihmisen kadonneen arvollisuuden, voitti maan päällä eläessään synnin, antoi itsensä uhriksi Jumalan rakastaman ihmiskunnan puolesta (Jh.3:16; Hebr.7:27) ja ylösnousemisellaan polki kuoleman jalkoihinsa (Hebr.2:14-15). Taivaaseen astumisellaan hän jumalallistutti ikiajoiksi inhimillisen luonnon ja teki sen osalliseksi Jumalan olemuksesta ("istui

16) Syntiinlankeemusten seurausten, ihmiskunnassa olevan synnin olemuksen ja Jumalan kaitselmukseen kuuluvan, syntiä vastaan käydyn taistelun perinpohjaisen kuvauksen on laatinut, kuten tunnettua, p. Augustinus kuuluisassa teoksessaan De civitate Dei.

Jumalan oikealle puolelle" Mk.16:19, vrt. Hebr.1:3 ja 12:2).

Jumala oli ottanut ennakolta huomioon tämän mitä suurenmoisimman tapahtuman lupauksessaan kohta esivanhempiemme syntiinlankeemuksen jälkeen.(Gen.3:15). Tämän teon Jumala oli useaan kertaan vahvistanut tapahtuvaksi kääntyessään ihmissuvun parhaimpien edustajien puoleen, ja sitä oli valmistettu Mooseksen lain antamisella ja siten, että Jumalan ylistys säilyi ihmeellisellä tavalla valitun kansan keskellä, joka määrällisesti edusti aivan mitätöntä saareketta pakanallisten eksytysten ja jumalattomuuden meren keskellä.¹⁷⁾ Profeetalisten ennustusten täyttymys Kristuksessa on aina ollut yhtenä tärkeimmistä teologisen ymmärtämisen tunnusmerkeistä ja todisteista, jotka osoittavat Kristuksen messiaanisen arvon sekä hänessä toteutuvan jumalallisen ja inhimillisen luonnon yhdistymisen salaisuuden.

On huomattava, etteivät myöskään esikristillisenä kautena valitun kansan parhaat, jumalallisen inspiraation omanneet edustajat kadottaneet sen tajuamista, että ihmiset oli määrätty ennalta jumalankaltaisuuteen. Tämä tietoisuus saattoi kyllä olla hämärtynyt. Riittää, kun palauttaa mieleen Mooseksen suulla lausutun Jumalan lupauksen: "Minä olen heissä asuva ja vaeltava heidän keskellään" (2.Kor.6:16, vrt. Lev.26:12), moninkertaisesti toistetun kategorisen vaatimuksen: "Olkaa pyhät, sillä minä olen pyhä" (Lev.11:44-45; 19:2; 22:7,26) ja vihdoinkin psalmilaulajan tunnustuksen: "Te olette jumalia ja kaikki tyynni Korkeimman poikia" (Ps.82:6). Objek-

17) Tämä Jumalan taloudenhoidon prosessi poikkeuksellisine ilmenemismuotoineen on lyhyesti ja täydellisesti kuvattu p. Basileios Suuren liturgian anaforassa.

tiivisen soteriologian perusongelman ratkaiseminen - nimenomaan Kristuksen suorittamana työnä, joka merkitsee pelastusta koko ihmiskunnalle - on aina viehättänyt kristillistä, nimenomaan teologista ajattelua koko sen historian aikana. UT:n kirjoituksissa on paljon annettu suoraan, ja kirkon isät, niin hyvin itämaiset kuin länsimaisetkin, näkivät paljon vai-
vaa tämän kiinnostavan ongelman ääressä. Riittää, kun mainitsee p. Ireneos Lyonilaisen, Athanasioksen, Gregorios Teologin, Johannes Krysostomoksen, Augustinuksen, Anselm Canterburlaisen, Tuomas Akvinolaisen ja monien muiden nimet. Tämä laaja ongelma ei toki voi mitenkään olla mahdutettu tämän esitelmän vaatimattomiin kehyksiin. Siksi sanommekin yhdessä p. Gregorios Teologin kanssa: "Sellaisia ovat Kristuksen työt, mutta sitä, mikä on suurempaa, kunnioitamme vaikenemalla." 18)

Itse asiassa meidän päämäärämme saavuttamiseksi riittää kun tajuaamme, että Kristuksen vapahtajantyö palautti ennalleen ihmisessä olevan Jumalan kuvan ja siten myös kyvyn jumalankaltaisuuden, jumalallistumisen kehittymiseen. Hän "tuli iankaikkisen autuuden aikaansaajaksi kaikille, jotka ovat hänelle kuuliaiset" (Hebr.5:9), "jonka tähden hän myös voi täydellisesti pelastaa ne, jotka hänen kauttaan Jumalan tykö tulevat" (Hebr.7:25), koska "hän on yhdellä ainoalla uhrilla ainiaaksi tehnyt täydellisiksi ne, jotka pyhitetään" (Hebr.10:14).

Jumalallistuminen onkin pyhyttä, johon Jumala on meidät kutsunut (1.Tess.4:7) ja josta tämän esitelmän alussa

18) P.Gregorios Teologi, Saarna 45 p. pääsiäisenä, 22.

puhuttiin, jota tarkastellaan ja tutkitaan sen oman dynamiikan yhteydessä sen pyrkiessä siihen suureen päämäärään, joka sisältyy jumalallisesta luonnosta osalliseksi tulemiseen. Joka tätä tietä kulkee, siinä määrin kuin se on hänelle mahdollista, hän kulkee uudelleen Kristuksen maan päällä vael-taman tien, johon kuuluu Golgata ja ylösnousemus taivaaseen astumisineen, hän juo maljasta, jonka Kristus joi, ja hänet kastetaan Kristuksen kasteella (Mt.20:23 ; tässä kohdassa suomalais. Raamatusta puuttuu maininta kasteesta, joten viittaukseksi sopisi paremmin Mk.10:39 - suom.huom.). Nimenomaan tämän merkityksen havaitsemme Kristuksen lupauksessa: "Joka minuun uskoo, myös hän on tekevä niitä tekoja, joita minä teen" (Jh.14:12) ja hänen kehotussanassaan: "Jos joku minua palvelee, seuratkoon hän minua" (Jh.12:26). Toinen Kristuksen kehotussana viittaa suoraan ihmiselle mahdollisen hengellisen kasvun rajattomuuteen, kasvun, jonka laadun mittana tulee olla jumalallinen täydellisyys: "Olkaa täydelliset, niinkuin teidän taivaallinen Isänne täydellinen on" (Mt.5:48).

Niinkuin ortodoksinen teologia ¹⁹⁾ on usein pannut merkille, pyhyiden täyteys - jumalallistumisen korkein aste - on tulevan aikoin osa, kun taas pyhyys maan päällä voi olla vain ikuisen kunnian ja ikuisen autuuden esimakua. Kuitenkin maanpäällisen pyhyiden ja ikuisen pyhyiden ja kunnian välillä vallitsee kvalitatiivinen ^{n/} kotinuiteetti, ja tässä mielessä maanpäällinen pyhyys osoittautuu taivaallisen pyhyiden kynnykseksi ja esipihaksi, pyhyiden, joka loittonee jumalallistumisessaan äärettömyyteen. Silloin me, saavuttaen jumalankaltai-

19) Ks. esim. V.N.Losskin artikkelia Lunastus ja jumalallistuminen, Moskovan patriarkaatin aikakauskirja 9/1967, s.68.

suuden, näemme Jumalan "sellaisena kuin hän on" (1.Jh.3:2) ja tunnemme hänet niinkuin meidätkin tunnetaan (1.Kor.13:12) ja hänen tuntemisessaan meillä on oleva iankaikkinen elämä (Jh.17:3).

+ +
+
+

Sen ihmisen tila, jonka on vallannut rakkaus Jumalaan ja ihmisiin ja joka nousee tässä tilassaan matkalla vähitellen tapahtuvaan jumalallistumiseen, s.o. tulemiseen lähemmäksi Jumalaa tämän näyttäytyessä hänelle Rakkautena (1.Jh.4:16, vrt. Jer.31:3), vaikuttaa meistä selvästi vastakohtaiselta siihen tilaan verrattuna, jossa me itse ja meidän ympärillämme oleva ihmisten valtava enemmistö hengellisessä mielessä todellisesti olemme. Herää kysymys: miten tavallinen syntinen ihminen voi tulla tälle tielle? Missä on hänen pelastuksensa? Tämä kysymys huolestutti jo apostoleita, koskapa he kyselivät: "Kuka sitten voi pelastua," (Mt.19:25); "onko niitä vähän, jotka pelastuvat?" (Lk.13:23). Koska kohteetonta rakkautta ei ole olemassa, niin ennenkuin voi rakastaa Jumalaa, hänestä vähintään täytyy saada jotain tietoa, tuntea hänen reaalisuutensa sekä elää tämä todellisuus itsessään ja elämässään.

Perustaen Jumalan sanaan ja pyhään apostoliseen traditioonsa kirkko vastaa tähän yksiselitteisesti: ihmisen pelastuminen tapahtuu uskon kautta Jeesukseen Kristukseen, Herraan ja Vapahtajaan.

Tästä totuudesta todistavia Raamatun tekstejä on niin

paljon, ettei ole mahdollista tuoda esiin edes niiden jossain määrin merkittävää osaa. Siitä syystä rajoitumme vain muutamiiin, kaikkein eniten tunnettuihin.

"Niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa, ettei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä" (Jh.3:16); "joka uskoo Poikaan, sillä on iankaikkinen elämä (Jh.3:36); "joka kuulee minun sanani ja uskoo häneen, joka on minut lähettänyt, sillä on iankaikkinen elämä" (Jh.5:24); "joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu" (Mk.16:16); "jos sinä tunnustat suulasasi Jeesuksen Herraksi ja uskot sydämessäsi, että Jumala on hänet kuolleista herättänyt, niin sinä pelastut" (Rm.10:9); "armosta te olette pelastetut uskon kautta" (Ef.2:8).

Edelleen panemme merkille, että Vapahtaja itse korosti usein uskon pelastavaa vaikutusta: "sinun uskosi on sinut pelastanut", hän toisti mitä erilaisimmissa tilanteissa (Mk.5:34; Lk.7:50; 17:19; 18:42).

Uskon kautta tapahtuva pelastus tuli kirkon isien syvälliseksi vakaumukseksi. "Me", kirjoitti p. Klemens Roomalainen, "hänen tahtonsa mukaan kutsuttuina Jeesuksessa Kristuksessa, tulemme vanhurskaiksi emme itsemme avulla emmekä viisaudellamme tai järjellämme tai hurskaudellamme tai teoillemme ... vaan uskolla, jolla Kaiken Ylläpitäjä, Jumala, ikiajoista asti on kaikki vanhurskauttanut". 20) Basileios Suurella lueimme: "Tämä on täydellistä ja kokonaista Jumalan kiittämistä, kun ihminen ei ylistele omaa vanhurskauttaan, vaan tietää, ettei hänessä ole todellista vanhurskautta ja että hänet vanhurskauttaa yksin usko Kristukseen." 21)

20) P.Klemens Roomalainen, 1.kirjeestä Kor.,32. Apost.isien kirjoitukset, S.P-burg 1895, s.93-94

21) P.Basileios Suuri, Saarna nöyryydestä, ks. N.D.Uspenskiij, Pelastus uskon kautta, Mosk.patr.aikak.kirja 9/1960, s.38.

Tämä vanhan kirkon kiistaton oppi joutui vastaisuusemmin kuin kerran väärin ymmärtämisen ja vääristelemisen kohteeksi aiheuttaen loputtomia riitoja, kinasteluja sekä toinen toisistaan vieraantumista, mikä reformaation alkaessa saavutti aivan erityistä terävyyttä. Merkittävä osa näistä pahoittelua ansaitsevista ilmiöistä kirkon historiassa on käsityksemme mukaan yhteydessä usko-sanan moniselitteisyyteen.

Jokapäiväisessä käytössä siihen assosioituu monenlaisia rationaalisia elämyksiä, vakuuttuneisuutta yksien ja toisien kohteiden, asioiden tai ilmiöiden todellisuudesta ilman niiden tarkistamista kokemuksen avulla. Kristillisenä uskona pidetään usein m.m. vakuuttuneisuutta niiden uskonnollisten perustotuuksien totuudellisuudesta, jotka Jeesus Kristus on tuonut maailmaan ja jotka kirkko on säilyttänyt tuleville sukupolville traditiossa ja Raamatussa. Viittauksen uskon minimaaliseen määrään uskonnossa (ei pelkästään kristinuskossa) juuri mainitussa usko-sanan merkityksessä löydämme heprealaiskirjeen tunnetuissa sanoissa: "sen, joka Jumalan tykö tulee, täytyy uskoa, että Jumala on ja että hän palkitsee ne, jotka häntä etsivät" (Hebr.11:6).

Ei ole vaikeata havaita, että näin ymmärrettynä usko tarkoittaa rationaalisen ja psykologisen toiminnan muotoa, ja, yleisesti puhuen, sillä on sellainen asema, missä se ei kosketa muita sielunelämän alueita, nimittäin tunnetta ja tahtoa. Sellaisessa tapauksessa uskon - niinkuin tiedonkin - kohteena on eräänlaisen informaation sisältö. Tällöin sen hyväksyminen tietämiseksi aiheuttaa välttämättä jonkinlaisia tunteita tai halua toimia. Uskon ja tiedon psykologisesta

sukulaisuudesta Tuomas Akvinolainen kirjoitti: "fides cognitio quaedam est, in quantum intellectus determinatur per fidem ad aliquid cognoscibile." 22) Monet ihmiset pitävät itseään kristittyinä sen perusteella, että he vilpittömästi hyväksyvät "uskoksi" kirkon opin, samalla kuin heidän uskonsa ei edellytä heiltä tunne-elämyksiä eikä tahdon impulsseja, ja siten ei myöskään tekoja. Tällaisten ihmisten toiminta voi olla moraalisesti myönteistä tai kielteistä, mutta sen määräävät sellaiset tekijät, joilla ei ole mitään yhteistä heidän uskonsa kanssa. Käytännössä heidän elämänsä eroaa ei uskovien elämästä ehkä vain heidän uskontokunnalleen ominaisten menojen täyttämässä ja vieläpä osallistumisessa sakramentteihin, joilla on puhtaasti ulkonainen luonne ilman hengellistä liikettä, ilman mitään tunteita. 23)

Tällaisen uskon moraalisuusonnollinen arvo hengelliselle tilalle, jonka päätöksenä on pelastus, on hyvin rajoitettu. "Sinä uskot", kirjoittaa apostoli Jaakob, "että Jumala on yksi. Siinä teet oikein; riivaajatkⁿ sen uskovat ja vapisivat. Mutta tahdotko tietää, sinä turha ihminen, että usko

22) Thomas Aquinatus, Summa theologiae I, 94,12 art.13.

23) Tarkasti puhuen myös "rationaalistyyppistä" uskoa voivat tunteet seurata, tosin nimenomaan Jumalan rangaistuksen pelko Jumalan lain rikkomisesta. Tällainen pelko syntyy luonnollisesti niiden eskatologisten toiveiden pohjalta, jotka kuuluvat uskoksi hyväksytyn informaatio piiriin. Iankaikkisen tai ajallisen rangaistuksen pelon tunteella, kaikesta sen kielteisyydestä huolimatta ("pelossa on rangaistusta" 1.Jh.4:18), on usein myönteinen vaikutus, joka pidättää ihmistä rikkomasta käskyjä, s.o. synnistä, vaikka pidättäytymisen motiiveilla on tässä tapauksessa alhaisen itsekäs luonne.

ilman tekoja on voimaton?" (venäl.Raamatussa 'kuollut'; Jaak.2:19-20). Apostoli ei erota tässä tekoja, s.o. tahdonalaista toimintaa, uskosta (kuten usein ymmärretään väärin) eikä pidä tekoja uskosta riippumattomina pelastuksen aikaansaajina. Hänen ajatuksensa on paljon syvällisempi: usko on vain silloin elävä, todellinen ja pelastava, jos sen hedelmänä on tahtoon perustuva aktiivisuus. Ottaen esille ap. Paavalin käyttämän klassisen esimerkin Abrahamin toimivasta uskosta (Rm.4:21-23) p. Jaakob lisää: "Sinä näet, että usko vaikutti hänen tekojensa mukana ja teoista usko tuli täydelliseksi" (Jaak.2:22).

Tämä erinomainen teksti johdattaa meidät toiseen uskon tyyppiin, joka on paljon sisältörikkaampi. Kysymys on uskosta, jota rikastuttaa odotus ja toivo Jumalaan henkilökohtaisena luottamuksena häneen. Tässä tapauksessa ihminen, joka ottaa vastaan järkiperäisesti kirkon tarjoaman ilmoitusinformaation, kokee sen myös tunteellaan. Tällaisesta uskosta voidaan jo sanoa ortodoksisen katekismuksen sanoilla, että se "kuuluu ennen kaikkea sydämelle, vaikka alkaakin ajatuksissa." ²⁴⁾ Tähän kuuluvien uskonnollisten tunteiden kaikesta moninaisuudesta kestävin on mainittu luottamukseen perustuva toivo Jumalaan ja se näyttää olevan luonteenomaisin tälle uskon tyyppille. Jos puhtaasti rationaalisen tyypin uskolle ainoa mahdollinen tunne, kuten olemme nähneet (ks. alaviitusta 23 yllä), oli rangaistuksen pelko, niin täällä perusta-

24) Idän ortodoksisen katolisen kirkon lavea kristillinen katekismus, Kiev 1907, s.4.

vana kannustimena hyveelliseen elämään, s.o. pidättäytymiseen vihasta, ja hyvän tekemiseen näyttää olevan palkan toivo - moraaliselta kannalta ylevämpi vaikutin.

Toivolla on merkittävä sijansa soteriologiassa, jolla on aina eskatologinen pyrkimys ja joka ilman tätä menettää sisältönsä. "Toivossa me olemme pelastetut", kirjoittaa ap. Paavali (Rm.8:24), ja todellakin pelastus näyttää olevan hänen eskatologissubjektiivisessä aspektissaan toivomme kohde.

Pankaamme merkille, että tässä kristinuskon puitteissa tarkastellut uskon tyypit eivät ole todellisuudessa kristinuskolle lainkaan ominaiset. Niin hyvin esikristilliselle kuin nykypäivienkin juutalaiselle ja samoin myös muhamettalaiselle kaikki edellä mainitut uskonnolliset tunteet ovat mahdollisia: hänkin osoittaa suurta kunnioitusta pyhän edessä, pelkää rangaistusta syntien tähden sekä toivoo saavansa hyvää tässä ja tulevassa aikakaudessa (Deut.29 ja 30) ²⁵⁾

Nyt siirrymme kolmanteen ja korkeimpaan uskon tyyppiin, joka on ominainen vain kristinuskolle. Tämä "rakkauden kautta vaikuttava usko" (Gal.5:6) on siihen erottamattomasti sidottu, se on kuin sitä hedelmöittämässä. Huomattavin ortodoksinen soteriologi patriarkka Sergij (Stragorodskij) kuuluisassa teoksessaan "Ortodoksinen oppi pelastuksesta" viit-

25) Mainitussa Deuteronomiumin tekstissä, kuten yleensäkin Mooseksen laissa, lupaukset ja uhkaukset eivät tavallisesti ulotu maallisen elämän rajojen ulkopuolelle, mikäli allegorista tulkintaa ei oteta lukuun.

taa rangaistuksen pelkoon ja palkan toivoon perustuvan uskon egoistiseen luonteeseen ja samaistaa varauksettomasti Jumalaan ja ihmisiin kohdistuvan rakkauden aitoon ortodoksisuuteen vedoten lukuisiin vanhan kirkon todisteisiin sekä muutamien arvovaltaisten venäläisten teologien lausumiin.²⁶⁾

Ihmiseen, joka toteuttaa elämässään sellaista elävää ja todellista uskoa, mikä edellyttää toivoa ja on rakkauteen kytketty, liittyy hänen hengellisen kasvamisensa ylimmissä kehitysvaiheissa kaikki se, mitä on sanottu edellä pelastuksen tilasta ja jumalallistumisesta. Hän elää alituisessa riemullisessa yhteydessä Jumalaan, jota hän rakastaa, tuntee koko olemuksellaan hänen rakkautensa ja läheisyytensä (1.Jh.4:19), ja rakkaus, joka täyttää hänen sielunsa, pulppuaa runsaana myös yli koko luomakunnan, ennen kaikkea ympärillään olevien ihmisten päälle; jokaisessa heistä hän näkee rakastamansa Jumalan kuvan ja kaltaisuuden. Tässä tapauksessa ymmärryksellä vastaanotettu ja emotionaalisesti läpi eletty Totuus tulee rakkauden kohteeksi, rakkauden, joka vaikuttaa - kuten jo aikaisemmin oli puhetta - orgaanisesti, vastustamattomasti ja järkähtämättömästi tahtoon saaden aikaan hyviä haluja ja toimintoja. Tässä usko synnyttää tekoja (mitä ap. Jaakob tarkoittikin aiemmin mainitussa lausumassaan), sen hedelmäksi tulee pyhyys ja sen päätökseksi iankaikkinen elämä (Rm.6:22).

26) Arkkipiispa Sergij (Stragorodskij), Ortodoksinen oppi pelastuksesta, S.P-burg 1910, s.18,52,56,100,208 y.m.

Puhuessaan siitä, mitä tällainen usko oikeastaan on, p. Augustinus kirjoitti haltioituneena: "Ille enim credit in Christum, qui et sperat in Christum, et diligit Christum. Nam si fidem habet sine spe ac sine dilectione ... non in Christum credit. Qui ergo in Christum credit membrum in corpore eius efficitur, quod fieri non potest, nisi et spes accidat et caritas." 27)

Tällaisen uskon korkein ominaisuus näkyy jo siitä, että sen läpätunkeva rakkaus on ontologisesti absoluuttinen, sillä sellaisena se on Jumalan olemuksen välitöntä vuodatusta ja heijastusta (1.Jh.4:16). Se on universaalinen, koska se ei tietenkään voi olla ilman kohdetta, ja siksi sen välttämättömänä edellytyksenä on rationaalinen ainesosa; se ei myöskään voi olla liittämättä Kohteeseensa määrättyjä toiveita ja odotuksia. Nimenomaan tämä ajatus on tuotu esiin kuuluisassa idän patriarkkojen kirjeessä, jossa sanotaan, että uudestisyntyneessä ihmisessä on erottamaton sisäinen ykseys uskoa ja rakkautta, "ei luuloteltua, vaan meissä olevaa (ὅσα ἐν ἡμῶς) uskoa", eikä jonkinlaista, vaan todella elävää uskoa.²⁸⁾ Rakkaus on jumalallistumisen tie, s.o. edistymistä pyhydessä (ks. ylempää).

Apostolin ajatusta noudattaen voidaan sanoa, että Jumalaan kohdistuvan rakkauden kokonaan puuttuessa rakkaus häneen järkeen pohjautuvana vakuuttuneisuutena on vailla pelastavaa merkitystä: "Vaikka minulla olisi profetoimisen lah-

27) S. Augustinus, Sermo 144, 2,2.

28) Idän katolisen kirkon patriarkkojen kirje ortodoksisesta uskosta, artikkeli 13, S.-burg 1838.

ja ja minä tietäisin kaikki salaisuudet ja kaiken tiedon, ja vaikka minulla olisi kaikki usko, niin että voisin vuoria siirtää, mutta minulla ei olisi rakkautta, en minä mitään olisi" (1.Kor.13:2). Rakkaus ei yksinomaan takaa kaikkien lakiin kuuluvien kieltävien käskyjen täyttämistä (Rm.12:8; 13:9-10), s.o. pidättäytymistä vihasta, vaan se myös etsii teitä aktiiviseen aloitteellisuuteen tehdäkseen hyvää (1.Kor.13:4-7), pakottaa kristittyjä suhtautumaan toinen toiseensa yhden Kristuksen ruumiin jäsenenä (1.Kor.12:25-27), kantamaan toinen toisensa taakkoja ja siten täyttämään lain (Gal.6:2) ilman pakonomaisuuden tuntoa itsessään, sillä "joka toistansa rakastaa, se on lain täyttänyt" (Rm.13:8).

Ja niin me muutamien alkuasetelmin olemme tulleet siihen, mikä oli sanottu alussa: pelastuksen prosessi sisältyy jumalallistumiseen, s.o. ihmiselle mahdollisen pyhyyden asteen saavuttamiseen, jolloin usko on tie tähän saavuttamiseen - usko, joka liittyy toivoon ja on rakkauden läpäisemä. Todellakin "niin pysyvät nyt usko, toivo, rakkaus, nämä kolme; mutta suurin niistä on rakkaus" (1.Kor.13:13).

+

+

+

Kuten olemme havainneet, toivoon ja erityisesti rakkauteen liittyvä usko osoittaa pelastustekoa vaikuttaen ihmisen tahtoon ja ilmaisten itsensä hyviä töitä tekemällä. Tutkiessamme Jumalan sanaa me huomaamme, että Jumalan silmissä juuri näillä hyvillä töillä, elämällä rakkauden mukaan,

mikä on todellisen elävän ja aktiivisen uskon hedelmä, on ratkaiseva soteriologinen merkitys. "Niin te siis tunnette heidät heidän hedelmistään", sanoo Kristus (Mt.7:20). Eikä vanhurskaita kutsuta Jumalan valtakuntaan sen tähden, että he ovat omaksuneet evankeliumin opin, eikä edes sen vuoksi, että he kääntyivät apua tarvitessaan Jumalan puoleen toivoen (Mt.7:22-23), vaan sen tähden, että he tekivät rakkauden ja laupeuden tekoja (Mt.25:34-40). Kristus viittasi käskyjensä täyttämiseen (Jh.14:21) varmana, häntä kohtaan osoitetun todellisen rakkauden tunnusmerkkinä, kun taas apostoli Paavali, joka enemmän kuin kukaan muu kirkasti oppia pelastuksesta uskon kautta, muistutti: "kaikkien meidän pitää ilmestymän Kristuksen tuomioistuimen eteen, että kukin saisi sen mukaan, kuin hän ruumiissa ollessaan on tehnyt, joko hyvää tai pahaa" (2.Kor.5:10); hän itse "ahkeroini, että hänellä aina olisi loukkaamaton omatunto Jumalan ja ihmisten edessä" (Ap.t.24:16), mutta toisia hän kehoitti "pelolla ja vavistuksella" toimimaan pelastuksensa puolesta (Fil.2:12).

Mutta hyvän tekeminen on mahdollista, ja sitä toteuttavat käytännössä tehokkaasti kristityssä maailmassa monet, jotka vielä ovat kaukana pyhyiden saavuttamisesta, joilla ei ole itsessään rakkautta Jumalaan - ei riittävän voimakasta, jotta sillä olisi hedelmää tuottavaa vaikutusta sen esille tuomiseksi elämässä - , ja joita ohjaavat hyvän tekemiseen rangaistuksen pelon sekä palkan toivon vaikuttimet. Raamattu opettaa meille, että hyvillä töillä, jotka tehdään myös sellaisista vaikuttimista, joita e.m. Sergij (Stragorodskij), ottaen esille lukuisia pyhien isien todistuksia, aivan oikein nimittää "oman voiton pyyteisiksi ja itserakkaiksi",

on kuitenkin siveellinen arvo. ²⁹⁾ On parempi kaihtaa vihaa sekä tehdä hyvää - vaikkapa näinkin itsekkäistä vaikuttimista - kuin pidättyä hyvän tekemisestä ja saada aikaan vihaa.

Muuten ei voida selittää evankeliumeissa ja kirjeissä olevia lukuisia uhkauksia käskyjen rikkomisesta ja palkitsemisen lupauksia niiden täyttämisestä. Niille, jotka on valannut rakkaus Jumalaan, ne eivät ole tarpeellisia, koska he, niinkuin p. Gregorios Teologi sanoo, "Ovat mielellään tekemisissä hyvän kanssa hyvän itsensä vuoksi eikä niiden kunniaipaikkojen tähden, jotka on valmistettu kuoleman jälkeen vastaanotettaviksi".³⁰⁾ Mutta niillä on suuri käytännöllinen merkitys kiihokkeena hyvään elämään tavallista, keskinkertaista ihmistä varten, joka elää maailmassa ja kenties vasta alkaa tajuta itsessään jotakin sellaista, mikä "ei ole maailmasta" (Jh.17:15-16). Todellakin, jo vuorisaarnassa sana "palkka" esiintyy viisi kertaa (Mt.5:12,46; 6:1,2,5) ja se luvataan jopa sellaisesta, niinkuin näyttää, mitättömästä asiasta kuin vesilasin antamisesta. Kristus ilmoittaa suoraisukaisesti käskyjen pitämisen olevan iankaikkiseen elämään sisälle käymisen ehtona (Mt.19:16-19), ja hänen lupauksensa mukaan jokainen ihmisten välistä kiintymystä koskeva uhraus hänen nimessään tulee korvatuksi satakertaisesti iankaikkisen elämän perimisessä (jakeet 27-29; ,suomal. Raamatussa "moninkertaisesti", joten Mk.10:30 sopii paremmin).

29) Ks. erityisesti: Johannes Krysostomos, Teokset, osa IX/I S.P-burg 1903, s.65, VI saarna Apost.teoista,3, ja samoin myös: osa I/1 1898, s.162 kirjeessä Stelehille Murehtimisesta, osa II,6; myös p. Makarios Egyptiläinen, Hengellisiä keskusteluja, kirjeitä ja saarnoja, Sergieva Lavra 1904, s.456 , Saarna VII,20.

30) P.Gregorios Teologi, Teokset I, Moskova 1889, s.97, Ensimmäinen paljastava saarna Julianusta vastaan.

Tässä puhutaan joka paikassa iankaikkisesta hyvästä ei vain elävän uskon luonnollisena hedelmänä (ks. ylempää), vaan myöskin näköjään suoranaisena, Kristuksen silmissä täysin lainmukaisena tavoitteena, joka antaa käyttäytymiselle virikkeitä. "Te tarvitsette kestäväisyyttä, tehdäksenne Jumalan tahdon ja saadaksenne sen, mikä luvattu on" (Hebr.10:36), sanoo apostoli. Itse asiassa kaikkein havainnollisimmin tulevan hyvän käsittäminen käyttäytymisen ja koko maallisen elämän konkreettiseksi päämääräksi näkyy niistä UT:n kohdista, missä niitä metaforisesti kutsutaan "seppeleeksi", s.o. niitä verrataan antiikin maailmassa laajalti tunnettuun palkintoon, joka annetaan urheilullisista, sotilaallisista ja muista saavutuksista (1.Kor.9:24-27; Fil.3:12-14; Jaak.1:12; 1.Piet.5:4; 2.Tim.4:8; Ilm.2:10; 3:11).

Ainakin yhtä paljon löytyy Raamatusta myös eskatologisia uhkauksia, jotka on tuotu esiin siinä selvässä tarkoituksessa, että ihmiset kaihtaisivat käskyjen rikkomista ja että rangaistuksen pelko vaikuttaisi heihin. Kristuksen usein mainitsema "tulinen helvetti" ja "ulkopuolella oleva pimeys", millaiseksi näiden käsitteiden konkreettinen sisältö sitten ymmärrettäneenkin, epäilemättä merkitsevät "itkuksi ja hammasten kiristelyksi" (Mt.8:12; 5:22,29,30) kutsutun, pelottavan kärsimyksen todellista uhkaa. Apostoli Paavali vakuuttaa omasta puolestaan empimättä, että teoista tulevaa tuomiota on mahdotonta välttää: "joka tekee väärin, on saava takaisin, mitä on väärin tehnyt; ja henkilöön ei katsota" (Kol.3:25), sitäpaitsi tuomiota, johon "kaikki meidät asetetaan" (Rm.14:10) ja jolla "meidän jokaisen on tehtävä Jumalalle tili itsestämme" (jae 12).

Voisi näyttää siltä, että niin laajojen mahdollisuuksien olemassaolo pelastua eri teitä ei vastaa sitä, mitä on aikaisemmin sanottu Jumalaan ja ihmisiin kohdistuvasta rakkaudesta, vaikuttimena, joka yksistään on korkean kristillisen kutsumuksen arvoinen, sekä "rakkauden kautta vaikuttavasta uskosta" (Gal.5:6), tienä jumalallistumiseen ja pelastuksen saavuttamiseen pyhyiden tilassa. Tämän näennäisen vastakohtaisuuden ongelman kirkon isät kuitenkin ratkaisivat. Niinpä p. Gregorios Teologi hänelle ominaisella kirkkaudella ja havainnollisuudella lausui: "Jos olet orja, pelkää lyömistä, jos palkkalainen, yhtä pidä silmällä - saamista; jos taas olet orjan ja palkkalaisen yläpuolella, oletkin ehkä poika, niin häpeä Jumalaa niinkuin Isää; tee hyvää sen tähden, että on hyvä totella Isää, vaikka et toivoisi minkään saamista - Isälle mieliksi oleminen on jo itsessään palkka." ³¹⁾ Analogisia lausumia tapaamme Basileios Suurella ³²⁾, Avva Dorofeijlalla ³³⁾ ynnä muilla.

Siispä niilläkin, joilla on vain järkiperäinen usko ja joita ohjaa rangaistuksen pelko, ja niillä, jotka Jumalaan luottaen katsovat tulevaan autuuteen kuin palkintoon, ja vihdoin niilläkin, jotka ajattelematta sen enempää rangaistuksia kuin palkintojakaan elävät vapauden ja rakkauden ilmapiirissä, Jumalan lapsina ja ihmisten veljinä, kaikilla heillä

31) P.Gregorios Teologi, Ibid., osa III, s.233, Saarna 40 pyhästä kasteesta.

32) P.Basileios Suuri, Teokset V, Sergiev Posad 1892, s.83, Säännöt.

33) Avva Dorofej, Hengelle terveellisiä opetuksia, Kaluga 1895, s.178.

on mahdollisuus pelastua, kunhan vain heidän hengellinen tilansa on johtanut aktiiviseen hyvyteen eikä vihaan.

Tämän lisäksi on muistettava, ettei kenenkään ihmisen hengellistä elämää sovi tarkastella ikäänkuin se olisi jotain stabiilia. Hengellinen suuntaus, luonne, temperamentti, ihmisen koko hengellinen olemus vaihtelee ehtimiseen. Kehittyessään myönteiseen suuntaan kristitty kulkee läpi peräkkäisten tilanteiden, joita tulee vastaan tavaton määrä ja joiden välillä vallitsee tiukka kontinueetti. Saavuttaakseen ylemmät tasot kristitty kulkee säännönmukaisesti omassa hengellismoraalisessa kehityksessään peräkkäin olevien alempien tasojen ja tilojen läpi. Samainen p. Gregorios kirjoitti: "Sääntö, jonka mukaan Herran pelko on viisauden alku ³⁴⁾ on ikäänkuin vasta ensimmäinen verho. Viisaus puolestaan, voittaen pelon ja siirtyen rakkauteen, tekee meidät Jumalan ystäviksi ja orjista lapsia." ³⁵⁾ Tarkemmin tästä kirjoittaa Avva Dorofej: "Mikäli joku kääntyy pois vihasta orjan tavoin rangaistuksen pelosta ja pelkää isäntää, niin hän vähitellen tulee siihenkin, että hän tekee hyvää vapaaehtoisesti, ja vähän kerrassaan hän alkaa palkkalaisen tavoin toivoa jotain palkkaa hyvistä töistään ... Viipyessään Jumalan armosta hyvyyden parissa ja tämän mukaisesti liittyessään Jumalaan hän saa autuaan ymmärryksen makua eikä enää halua erota Jumalasta. Sen tähden, kuka voi erottaa sellai-

34) Ks. Ps.111:10; Snl.1:7; 9:10.

35) P.Gregorios Teologi, Ibid., osa II, Moskva 1889, s.146, Saarna 21 p. Athanasioksen ylistykseksi.

sen Kristuksen rakkaudesta? (Rm.8:35). Silloin hän pääsee pojan asemaan sekä rakastaa hyvää hyvän itsensä vuoksi...³⁶⁾

P. Isaak Syyrialainen katsoo hengellisen elämän alempien asteiden läpi käymisen jopa välttämättömäksi ylempien tavoittamiseksi: "Niinkuin on mahdotonta kulkea suuren meren yli ilman laivaa ja venettä, samoin kukaan ei voi saavuttaa rakkautta ilman pelkoa." ³⁷⁾

On ilmeistä, että tässä ajatellaan kristityn vakaiden, myönteisten tapojen ja tottumusten muokkaantumista: myönteinen käyttäytyminen - aluksi itsekkäiden motiivien, rangaistuksen pelon ja sitä ylevämmän palkan toivon kannustama - tulee vähitellen kristityn toiseksi luonnoksi. Siitä muodostuu "autuaan ymmärryksen maku" (ks. ylempää, Avva Dorofej), joka helpottaa hänen lähestymistään Jumalaan sekä hänen vastaista elämäänsä rakkauden ja pyhyiden olotilassa. Kysymys on niinmuodoin kasvatuksellisesta prosessista, jossa kasvattajaksi osoittautuu Jumala itse. Hän on muuttanut tavanomaisen pedagogisen kasvatustieteen uudeksi ja vakiinnuttaa kasvatettavassaan hyviä tottumuksia ja tapoja.

36) P.Avva Dorofej, Ibid., s.61-62.

37) P.Isaak Syyrialainen, Teokset, Sergiev Posad 1893, s.392, Saarna kilvoituksesta, 83.